

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI
Katedra nederlandistiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vztah Čechů a Belgičanů ke společné evropské měně – Euro : od počátků virtuální
měny do peněženek občanů

De houding van de Tsjechen en de Belgen ten opzichte van de gemeenschappelijke
Europese munt – Euro: van ontstaan tot algemene inburgering

The thinking of the Czechs and the Belgians about the common European currency –
Euro: from the beginning of a virtual currency to the wallets of the citizens

Vedoucí práce: Drs. Bas Hamers
Vypracoval: Bc. Jakub Koble
V Olomouci: 2014

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

Ik verklaar dat ik mijn masterthesis zelfstandig heb geschreven en dat ik correct refereer naar alle literaire en andere bronnen die ik heb gebruikt.

Na tomto místě bych rád poděkoval na prvním místě vedoucímu své diplomové práce panu Drs. Basu Hamersovi za jeho spolupráci a zároveň také za jeho užitečné připomínky k obsahové stránce práce.

Dále bych chtěl poděkovat především svým rodičům za jejich finanční i psychickou podporu během svého studia. Za podporu bych chtěl také poděkovat svému bratrovi, Anně Janáčkové, Katharině Čermákové, Maartenu Pietru Yzermansovi a Wim Elisabeth Janssenovi. Maartenu a Wimovi děkuji za přečtení a připomínky k jazykové stránce diplomové práce.

Hierbij wil ik graag de begeleider van mijn masterthesis Drs. Bas Hamers bedanken voor zijn behulpzaamheid en nuttige opmerkingen met betrekking tot de inhoud van de thesis.

Veder zou ik graag mijn ouders bedanken voor hun financiële en psychische hulp tijdens mijn studies. Voor de hulp wou ik ook mijn broer, Anna Janáčková, Katharina Čermáková, Maarten Pieter Yzermans en Wim Elisabeth Janssens bedanken. Maarten en Wim bedank ik voor het doorlezen en taalkundige correctie van de masterthesis.

Inhoud

1. Inleiding	5
2. De Europese integratie en de weg naar de gemeenschappelijke munt	9
2.1 Europa na de WW II.	9
2.2. Van de eerste samenwerking naar de Europese Unie	10
2.3. De gemeenschappelijke munt	13
3.4. De mogelijkheden van de economische integratie een het geval van de EU.	14
3.6. Het Eurosysteem en het accepteren van euro	25
3.7. Welke instituties hebben nog invloed op de euro	29
3.8. De rol van de euro ten opzichte van de wereld	32
4. Tsjechië	36
4.1. a. Václav Klaus	36
4. 1. b. Miloš Zeman	47
4.2. De politieke partijen in Tsjechië en zij houden tot euro	52
4.3. De mening van de Tsjechen	59
5. België	63
5.1. De koningen van België	63
5.2. De Belgen over euro	64
5.3. Belgische regeringen over Euro	66
6. Conclusie	69
Shrnutí	71
Summary	72
BRONNEN:	74

1. Inleiding

België is vaak als een klein land in West Europa aanzien dat in de 20 eeuw een politiek centrum van de Europese integratie is geworden. België is voor de meeste Europeanen een symbool van de Europese Unie en bureaucratie geworden en een plaats waar men over alles beslist. Hetzelfde klopt voor de hoofdstad van België – Brussel. Brussel betekent in de kranten hetzelfde zoals de EU en niet waarschijnlijk alleen in de lidstaten van de EU. De stad is in de laatste jaren ook met de gemeenschappelijke munt – euro verbonden. De inwoners van de EU waren in de laatste jaren meer interesse voor de gemeenschappelijke munt wanneer de eerste serieuze problemen verschenen die ook voor België min of meer belangrijk waren/zijn zoals voor de andere lidstaten van de Eurozone, EU en andere landen.

Tsjechië is in vergelijking met België een land dat in Centraal Europa ligt en dat ook relatief klein is. De hoofdsteden van de beide landen liggen ongeveer anderhalf uur met een vliegtuig van elkaar maar de deelname van Tsjechië in de EU is wegens de historische gebeurtenissen veel later begonnen en de integratie ging nog niet zo ver als in België. Zeker op het gebied van de Eurozone omdat Tsjechië nog niet volledig op die manier in de structuur van de gemeenschappelijke markt werd geïntegreerd. Tsjechië moet eerst nog beginnen met de toetreding naar de eurozone terwijl België al enkele jaren ervaring heeft met de gemeenschappelijke munt.

De reden waarom ik de beide landen met elkaar wou vergelijken is dat ze in verschillende stadia van integratie zijn. Tsjechië en België zijn economisch heel sterk met hun buurlanden verbonden en de markt is ongeveer even groot omdat de landen ongeveer hetzelfde aantal van inwoners hebben. Economische redenen zijn zeker heel interessant maar voor mij zouden meer de sociologische en politieke redenen een belangrijker rol spelen.

In mijn scriptie zou ik de situatie van beide landen van de sociologische en politieke factoren bekijken. Ik wou de mening over de euro van de burgers in beide Europese landen bestuderen en vergelijken. Daarnaast wou ik het ook op de officiële manier doen en dat betekent dat ik de meningen van de regeringen, andere politieke partijen en staatshoofden vergelijk. Op die manier zou ik mijn scriptie van de sociologische en politieke kanten voorstellen. Volgens mij kan ik op die manier tonen wat de meningen van de kiezers en hun vertegenwoordigers zijn. Het is niet altijd hetzelfde omdat de kiezers heel vaak veel gevoeliger reageren op verschillende

gebeurtenissen.

Tijdelijk moet de scriptie ook begrensd worden. Als het chronologisch zou zijn, worden de eerste belangrijke momenten van België in de Europese gemeenschappen vermeld die ons kunnen helpen verstaat hoe de euro ontstond. Die gebeurtenissen zijn natuurlijk ook voor Tsjechië belangrijk en hadden een grote invloed op het land. Verder wil ik voor België de korte tijd voor de invoering van de euro bespreken alsook de daaropvolgende jaren tot het einde van mei 2014. In het geval van Tsjechië moet ik het referendum over de toetreding naar de EU en de Eurozone vermelden, de toetreding naar de EU en de jaren tot het einde van mei 2014. Toen ik over de 'komende jaren' van beide landen praatte, kan ik de gebeurtenissen noemen die een invloed hadden op de meningen van de burgers en politici in beide landen. Er was een regeringscrisis in België en ook in Tsjechië ongeveer in dezelfde periode en de crisis in de eurozone beïnvloedde die meningen op dezelfde manier.

In het eerste hoofdstuk zou ik graag een kort overzicht over de Europese integratie geven. Dat overzicht is belangrijk als achtergrond voor mijn scriptie waar ik verder meer over de gemeenschappelijke munt zou schrijven. De gemeenschappelijke munt verscheen in Europa niet zonder reden en voor het begrip van de huidige situatie is een kort overzicht noodzakelijk.

In het tweede hoofdstuk ga ik over de verdragen schrijven waar wij regels over de gemeenschappelijke munt kunnen vinden en over de zogenaamde Maastrichtse criteria die noodzakelijk zijn voor elk land dat de euro wil accepteren. Verder wordt hier de situatie in België beschreven en geanalyseerd. België behoorde in het jaar 2002 tot de eerste 12 landen waar de gemeenschappelijke Europese munt werd ingevoerd. Voor België was het een taak van prestige omdat het land het centrum van integratie is. Wij gaan bekijken hoe het afliep en wat de mening van de burgers, de regering, de oppositie en het staatshoofd was. Het overzicht kan interessante feiten brengen omdat het in Europa over iets nieuws ging, zeker in de laatste lange decennia.

In het derde hoofdstuk wordt over Tsjechië gedebatteerd. Eerst ga ik over de toetreding van Tsjechië naar de eurozone schrijven. Hier wordt een kort overzicht gegeven van het verloop van Tsjechië en haar toetreding tot de eurozone. Een belangrijk aspect hierbij is

zeker het eerste democratische referendum betreffende de acceptatie van de euro. In het vierde hoofdstuk ga ik de meningen van de Tsjechische burgers, de regering, de oppositie en de president verklaren. Hieruit kan ik ook concluderen wie in dit land een invloed heeft op de burgers en de kiezers en waarom het precies zo is. De resultaten ga ik later met de komende ontwikkeling vergelijken en de lezer kan zien of de invloed altijd stabiel is of dat er andere factoren zijn die op de populatie invloed hebben en die de mening kunnen veranderen.

In het vierde complexe hoofdstuk zal er weer sprake zijn over België. België trad toe tot de eurozone aan het begin van het jaar 2002. Ik zou graag bekijken of er problemen waren bij de invoering van de nieuwe munt in België en welke verandering deze omschakeling teweegbrachten.

In het tweede deel van het vierde hoofdstuk worden de attitudes van de Belgische bevolking, de regering en de oppositie maar ook die van de koning vergeleken. Ik zou hier ook de invloed van politici op de burgers en omgekeerd willen vergelijken. In het geval van België is de situatie met de meningen van de inwoners nog complexer omdat België een federale staat is waar maar liefst 3 officiële talen, 6 parlementen en nog eens 3 gewesten zijn.

In België was zoals in Tsjechië een regeringscrisis maar wegen de andere politieke situatie had die waarschijnlijk andere invloeden op de meningen van de mensen. De globale crisis in de eurozone en de regeringscrisis konden natuurlijk min of meer het denken over euro beïnvloeden. Hoe het in België, het centrum van de Europese integratie was, ga ik in dit hoofdstuk analyseren.

In het vierde deel van de vijfde hoofdstuk ga ik de stabilisatie van de Belgische politieke scène observeren en ik ga ook weer over de mening van de mensen schrijven. Ik probeer hier ook de toekomst van België in de eurozone volgens de meningen van mensen en politici te schetsen.

Aan het einde van mijn scriptie wou ik de feiten die ik vond concluderen. Tot nu toe heb ik geen publicatie gevonden die handelt over de situatie van beide landen. De vergelijking van Tsjechië met België kan van beide kanten interessant zijn omdat

Tsjechië nog niet in eurozone trad en dus geen ervaring heeft met de gemeenschappelijke munt. In het geval van België is dat omgekeerd en van de Belgische kant kunnen wij ook veel feiten begrijpen. In mijn scriptie wordt de sociologische factor waargenomen en ik ga aan het einde besluiten hoe tevreden de Belgen zijn met de euro als munt en wat de Tsjechen erover denken. In het geval van Tsjechië probeer ik ook een kleine prognose te schetsen van de periode wanneer Tsjechië tot de eurozone zou kunnen toetreden. Dit doe ik op basis van de verzamelde data.

2. De Europese integratie en de weg naar de gemeenschappelijke munt

2.1 Europa na de WW II.

Europa was na de Tweede wereldoorlog met Azië het meest vernietigde continent. Het was een continent waar de sterkere landen eeuwen tegen elkaar hebben gevochten en waar een klein land altijd deel uitmaakte van een machtig buurland.¹ In sommige gevallen werd het land ook onder meerdere landen verdeeld. Als voorbeeld kunnen wij de verdeling van Polen in de 18de eeuw noemen. De Europese landen hebben ook in andere werelddelen gevochten waar zij interesse in hadden namelijk in Afrika, Azië maar ook andere continenten. De strijd om de macht heeft gedurende de 20ste eeuw geleid tot de meest heftige conflicten in de wereldgeschiedenis. Het gaat hier om oorlogen waarin de modernste wapens werden gebruikt die in staat zijn hele gebieden en groepen van mensen in een slag te vernietigen.²

Europa lag enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog weer in puin en politici van de machtigste Europese landen (militair & economisch) begonnen na te denken over een algemene Europese vrede en welvaart. Ze stelden zich de vraag hoe de landen elkaar konden dienen als geen van hen echt domineert en langdurig profiteert van een enkelvoudige welvaart. Er ontstond een idee dat de landen samen kunnen werken en van elkaar profiteren. De integratie van de Europese landen scheen een goede oplossing te zijn.

De ontwikkeling van de Europese Unie zoals wij die vandaag kennen duurde wel enkele decennia en men moest wel relatief lang wachten tot de Europese landen concretere kenmerken van de huidige Europese Unie kregen. De Europese maatschappijen kregen die kenmerken door een ontwikkeling die op de situaties en gebeurtenissen reageerden. Soms kunnen wij ook over zogenaamde methode van 'vallen en opstaan' praten. Nog nooit in de menselijke geschiedenis ontstond zo een project en daarom kunnen wij die pogingen volgens mij altijd positief beschouwen. Niemand had tot nu ervaringen mee en de rijkere landen wilden de armere helpen en ook de grotere landen wilden de stem van de kleinere landen horen. Dat vind ik op die manier heel goed. De eerste stappen

¹Vícerychlosní Evropa

²De oorsprong van de tweede wereldoorlog

werden vijf jaar na de Tweede Wereldoorlog ondernomen.

2.2. Van de eerste samenwerking naar de Europese Unie

Het begon allemaal op 9 mei 1950 wanneer het nieuwe project van de Franse minister van Buitenlandse Zaken Robert Schuman en de secretaris van het Ministerie van Buitenlandse Zaken Jean Monnet werd voorgesteld. Het unieke project is vandaag de dag onder de naam de Schumandeclaratie bekend. In het project ging het om de samenwerking tussen Europese landen in West Europa op de economische en politiekgebied. Frankrijk had vanwege de historische ervaringen angst voor Duitsland dat de oorzaak was van twee wereldoorlogen en ook voor de nieuwe polarisatie van de wereld die in Europa zoals nergens anders zichtbaar was. Die economische redenen betekenden in de eerste plaats de opbouw van de vernietigde landen en de stichting van Europa als een economische macht. ³

De echte integratie begon op 18 april 1951 wanneer zes landen de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal – Frankrijk, Italië, Duitsland, Nederland, Luxemburg en België. Het contract werd een jaar later op 23 juli 1952 geldig. De gemeenschap werd als supranationaal gesticht, tot op heden een kenmerk is, typisch voor de hele Europese integratie. De organisatie zou op die manier functioneren om de conflicten in de toekomst te vermijden. De lidstaten wilden niet dat hetzelfde zou gebeuren als met de Volkerenbond voor de Tweede Wereldoorlog.

In de jaren 50 werd door de lidstaten de beslissing genomen dat ze niet allen op het gebied van industrie willen samenwerken maar ook op het algemene economische vlak. Op 25 maart 1957 hebben de 6 landen nog twee andere verdragen gesloten, namelijk de Europese Economische Gemeenschap en Euratom (Europees atoomgemeenschap) de beide verdragen waren geldig vanaf 1 januari 1958. De 6 landen die samen hebben gewerkt wilden het proces niet alleen verdiepen maar ze hadden nog een belangrijk doel en dat was de creatie van de gemeenschappelijke Europese markt. Supranationaliteit was hier belangrijk. Supranationaliteit betekende een grote sprong vooruit. In de traditionele wetgeving waren die staten zelfstandige subjecten maar in de EU behoren

³Praktikum práva Evropské Unie

sommige rollen lidstaten en sommige de EU. Daardoor is de Europese Unie uniek geworden.

Men moest nog ongeveer 30 jaar wachten tot een andere grote verandering in de gemeenschappelijke integratie werd doorgevoerd, namelijk de Europese Akte die op 1 juli 1987 in Luxemburg geldig werd en die al door meer dan 'alleen' de eerste zes oorspronkelijke landen werd getekend. Over de uitbreiding van de EU ga ik meer schrijven als ik het Verdrag van Maastricht in de volgende paragraaf noem. Maar terug naar de Europese Akte waar een kleine revolutie in sommige gebieden ontstond. Het ging om de sociale politiek en economische muntgroei. Veder werden de regels van de gemeenschappelijke markt wettelijk voltooid en de positie van het Europese Parlement is ook beter geworden in die zin dat de positie van het Parlement sterker werd. Het Parlement kon de wetgeving van de maatschappij meer beïnvloeden. Nog belangrijker was de stichting van het Gemeenschappelijk Buitenlandbeleid waar de landen de gemeenschappelijke buitenlandse politiek begonnen te voeren.

Sinds het jaar 1992 is er sprake van de Europese Unie die in het Verdrag van Maastricht werd gesticht. Het verdrag werd geldig vanaf 1 november 1993 en het was een reactie op de nieuwe taken die de lidstaten moesten uitvoeren. De oorspronkelijke taken zoals de gemeenschappelijke markt en de welvaart waren bijna voltooid maar het verenigde Europa had een nieuwe impuls nodig. De Europese Unie wilde zich meer in de wereld laten zien omdat het ging om een maatschappij van groot aantal mensen en de markt behoorde tot de grootste markten ter wereld. In het Verdrag van Maastricht werd de zogenoemde pijlerstructuur ingevoerd waar de landen hun eigen gebieden van invloed en het gebied van de gemeenschappelijke invloed hebben vastgesteld. Gemeenschappelijk begonnen de lidstaten de problemen van criminaliteit, migratie, samenwerking van rechtbanken, veiligheid op te lossen. Tot die tijd werden die gebieden alleen door de internationale wetgeving gereguleerd.

De Europese Unie is momenteel een gemeenschap van 28 landen. De eerste zes landen die de eerste verdragen hebben gesloten waren België, Nederland, Luxemburg, Frankrijk, Italië en Duitsland. Aan de integratie wilden later ook andere landen deelnemen, namelijk Denemarken, Groot-Brittannië en Ierland (vanaf 1 januari 1973), Griekenland (vanaf 1 januari 1981), Portugal en Spanje (vanaf 1 januari 1986). Na de

val van het IJzeren Gordijn zijn Oostenrijk, Finland en Zweden als lidstaten toegetreden (sinds 1 januari 1995). De grootste uitbreiding kwam op 1 mei 2004 wanneer de Europese Unie bijna verdubbeld werd omdat er tien landen aansloten. Dit waren Tsjechië, Polen, Hongarije, Slowakije, Cyprus, Malta, Slowakije, Slovenië, Estland, Letland en Litouwen. In het jaar 2007 traden ook Bulgarije en Roemenië toe. Het laatste lid van de EU werd Kroatië, dat aansloot op 1 juli 2013.

Vijf jaar later, in het jaar 1997 besloten de lidstaten in het Verdrag van Amsterdam (geldig vanaf 1 mei 1999) om de gemaakte fouten te corrigeren. Enerzijds ging het om de organisatie en het overzicht van de verdragen die een andere nummers kregen, anderzijds ging het om de inhoud ervan. In de eerste deel werd de functie van het Europese Parlement versterkt en ook in de Raad werden veranderingen doorgevoerd waar de lidstaten nu door de zogenaamde gekwalificeerde meerderheid zouden stemmen. Het nieuwe doel van de Europese integratie is 'de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht' geworden. De Europese Rechtbank begon de verdeling van de rechten in de pijlerstructuur te verklaren als er problemen waren en tenslotte werd de Schengen-verdrag een deel van de eerste pijler.

Aan het begin van 2000 werd de nieuwe uitbreiding actueel. De tien nieuwe kandidaten zouden lidstaten worden en het betekende bijna de verdubbeling van de Europese Unie. Een aanpassing aan de nieuwe situatie was nodig en de maatregelen werden in het Verdrag van Nice vastgelegd. In het Verdrag van Nice werd het aantal zetels in de Europese instellingen opnieuw verdeeld, de Europese Rechtbank werd hervormd en de rol van het Europese Parlement werd versterkt. Het Verdrag van Nice is geldig vanaf 1 februari 2003.

Tussen februari 2002 en juli 2003 werd de Conventie gevormd. De Conventie hield zich bezig met Het Verdrag over de Europese Grondwet. Het zou niet alleen om toevoeging van de huidige verdragen gaan of om een hervorming van die verdragen maar het zou om de hele herziening van de verdragen gaan. Het Verdrag zou de taken van de Europese instellingen vastleggen omdat het soms niet duidelijk was welke instantie welke taak moest uitvoeren. Hetzelfde gold ook voor de terminologie van de verdragen die heel vaak onduidelijk was. We kunnen bijvoorbeeld het begrip – Het Europese recht aanhalen dat tot die tijd ook niet duidelijk was. Het Verdrag van Nice zou de

basisverdragen (Schumann Plan en Europese Unie) annuleren. De ratificatie van het verdrag werd na de negatieve referenda in Frankrijk en Nederland in het jaar 2005 beëindigd. De vraag was hoe de lidstaten van de EU verder zouden gaan en een oplossing kwam pas over twee jaar.

De laatste en grootste verandering binnen de Europese Unie door de vernieuwing van de verdragen was Het Verdrag van Lissabon (geldig vanaf 1 december 2009). Het Verdrag is inhoudelijk niet hetzelfde als het vorige. De tekst van het Verdrag was geen vervanging van het originele en primaire recht van de EU. Het gaat namelijk om een uitbreidende tekst die een vernieuwing van het primaire kader van de eerste verdragen betekent. Volgens Het Verdrag van Lissabon zijn er nu twee verdragen die de Europese Unie reguleren, namelijk het Verdrag van Maastricht en de zogenaamde Verdragen van Rome. Natuurlijk werd de oorspronkelijke inhoud aangepast aan de tijd. Het Verdrag van Lissabon veranderde het functioneren van de Europese Unie. Er bestaan geen 'pijlers' meer die wij van het Verdrag van Maastricht kennen. De Europese Unie werd de navolger van de Europese Economische Gemeenschap. Verder is De Lijst van de Grondrechten van de EU onderdeel van het Verdrag geworden en de rol van de nationale parlementen werd ook sterker. Hetzelfde geldt ook voor het Europese Parlement dat nu gelijkwaardig is aan de Raad van de EU. De versterkte controle van Het Europese Gerechtshof helpt de inwoners van de EU meer bij het naleven van rechten.

Een schets van de historische achtergrond van de integratie van de EU helpt ons uit te leggen hoe de lidstaten werden voorbereid op hun weg naar het gebruik van een gemeenschappelijke munt. Het hele proces werd in de jaren 90 versneld.

2.3. De gemeenschappelijke munt

De procedure van de invoering van de euro in enkele Europese landen heeft relatief lang geduurd en was verbonden met de integratie van de genoemde landen in de EU. De politieke en de wettelijke situatie heb ik al in het vorige hoofdstuk toegelicht. De integratie van de Europese staten kunnen wij vanuit verschillende perspectieven bekijken. Het vorige hoofdstuk was historisch-wettelijk georiënteerd en dit hoofdstuk zal meer economisch georiënteerd worden. Natuurlijk zal ook hier de geschiedenis een

belangrijke, doch eerder secundaire rol spelen.

De Europese landen waren niet het eerste complex van deze tijd dat op een gemeenschappelijke basis functioneerde. Voor Europeanen van vandaag is de situatie op ons continent natuurlijk het meest opvallend omdat hier sprake is van verschillende, relatief homogene landen met bijna altijd één officiële taal. Wij zien dat die landen waar de euro als betaalmiddel wordt gebruikt relatief dicht bij elkaar liggen en als we op een plek komen waar het niet zo is, vragen wij ons ook af waarom dat zo is. Toeristen bijvoorbeeld zijn verbaasd wanneer ze in Hongarije niet met Euro kunnen betalen. Ze stellen zich de vraag: “Hoe komt dat nu? Welke munt hebben we daar nodig?”. Deze ingeburgerde situatie doet het verlangen groeien overal met de euro te kunnen betalen.

Maar nu terug naar de integratie. De economische unie en monetaire unie is algemeen een deel van de hele economische integratie. De onafhankelijke landen kunnen in meer of mindere mate hun markt integreren met de gemeenschappelijke markt. Van de grotere markt kunnen zij mee profiteren. De markt van die kleinere landen kan dankzij de integratie effectiever functioneren en wordt stabielier tegen invloeden van buitenaf.

In een complexe maatschappij kan een land zich in zes stappen integreren met andere landen.

3.4. De mogelijkheden van de economische integratie een het geval van de EU

1. Een systeem met handelspreferenties

Het betekent dat de douanerechten tussen de bepaalde landen worden gereduceerd. De landen die op die manier samenwerken kunnen onderling ook de bepaalde producten goedkoper invoeren of uitvoeren. Het systeem met preferenties kan alleen door de maatregelen van World Trade Organisation (WTO) gereduceerd worden. De Europese Unie zelf gaf de status ook aan andere landen, bijvoorbeeld aan de landen van de Caraïben. Deze landen kunnen hun producten naar de EU invoeren. Het gaat eigenlijk om bijna alle producten behalve wapens.

2. De vrijhandelszone

Karakteristiek voor de landen die aan een vrijhandelszone deelnemen is dat ze van

elkaar geen douanerechten verlangen. Soms wijkt men hier echter nog een beetje van af, zeker voor enkele artikelen (heel vaak landbouwproducten) en de begrenzing geldt ook voor enkele producten die onder de algemene categorie vallen (de nationale veiligheid, cultureel erfgoed, etc.). De landen buiten deze zone worden geacht niet deel te nemen aan deze handelswijze. De bedrijven in een land profiteren van de zone maar op hetzelfde moment zijn ze nog goed beschermd tegen de firma's in het andere land.

Er bestaat een negatief gevolg van dit systeem. Bijvoorbeeld een "derde land" kan bewust een land van het complex kiezen waar het producten invoert omdat het goedkoper is dan ergens anders. De andere landen uit het complex worden hierdoor financieel benadeeld. Er zijn voorbeelden die op hetzelfde basis werken. In Europa kunnen wij CEFTA en in Noord-Amerika NAFTA noemen.⁴

3. Douane-unie

De staten die de EU hebben gesticht hadden al aan het begin veel grotere ambities dan alleen de stichting van de bovengenoemde integraties. Er zijn twee belangrijke zuilen die typisch zijn voor een douane-unie. De eerste zuil bepaalt dat er handel gedreven moet worden tussen de lidstaten ZONDER douanerechten. De tweede zuil is de creatie van de gemeenschappelijke douanerechten voor de derde landen. Men praat over het binnenkader en buitenkader van de douane-unie. De douane-unie bestaat niet alleen tussen de landen van de EU maar ook tussen de EU en Andorra, San Marino en Turkije. Buiten Europa kunnen wij bijvoorbeeld de Zuid-Amerikaanse MERCOSUR noemen of de Zuid-Afrikaanse Douane-unie.

4. De gemeenschappelijke markt

In de EU bestaat niet alleen de douane-unie maar ook de volgende stap van de economische integratie. Er is sprake van de gemeenschappelijke markt en die betekent een grote integratie van de lidstaten. In dit geval is de EU uniek ter wereld omdat die zo ver ging en er zijn nog andere landen die met de EU in dit gebied samenwerken.

De gemeenschappelijke markt van de EU is ook nog met vier vrijheden verbonden. Men praat over de vrije mobiliteit van mensen, goederen, diensten en het kapitaal (transacties). De opbouw van de gemeenschappelijke markt was natuurlijk niet gemakkelijk. Er ontstonden helaas veel legislatieve problemen omdat de lidstaten

⁴CEFTA – Střrdoevropská zona volného obchodu, NAFTA- Severoamerická dohoda o volném obchodu

gedetailleerde wetten wilden invoeren. De douane-unie was al op 1 juli 1968 compleet maar de andere vrijheden nog niet. De ontwikkeling was in de andere gebieden te langzaam. Een revolutie ontstond door de interpretatie van het geval 'Cassis de Dijon' in de jaren zeventig, waarmee het Europese Gerechtshof proclameerde dat een land de wettelijke voorschriften van de andere lidstaten moet toekennen. Het moment was één van de belangrijkste in de opbouw van de gemeenschappelijke markt. De Franse wettelijke voorschriften waren op het moment gelijkwaardig met de Duitse. De staat A van de EU moet dus ook de rechtgeving van de staat B respecteren.

Er waren nog steeds enkele begrenzungen aan de gemeenschappelijke markt en de Europese Commissie heeft het zogenaamde "Witboek" ingevoerd. Er werden concrete maatregelen genoemd die tot het einde van het jaar 1992 geaccepteerd zouden worden. Het ging om het afschaffen van de fysieke controles aan de binnengrenzen, namelijk de controles van mensen en producten. Er ontstond ook een nieuwe houding ten opzichte van de wettelijke voorschriften. Er zouden geen details worden genoemd maar het principe van veiligheid stond op de eerste plaats.

Voor de realisatie van de gemeenschappelijke markt was ook een revisie van de verdragen nodig. Dat was ook de reden waarom de landen in het jaar 1986 de Europese Akte hebben geaccepteerd. Het doel van de Europese Akte was de stichting van de gemeenschappelijke markt en de geboorte van de vier vrijheden. De definitie van de gemeenschappelijke markt kunnen wij direct in de stichtende verdragen terugvinden, namelijk in artikel 26 CEU.⁶ Het is een ruimte zonder binnengrenzen, waarbinnen economische productiefactoren (goederen, personen, diensten en kapitaal) zich vrij kunnen bewegen' Het basisidee is dat de markten van de lidstaten een grote markt creëren en dat de potentiële problemen voor De Europese Rechtsbank worden opgelost.

De lidstaten waren met de realisatie van het programma heel succesvol. Binnen vijf jaren hebben ze eigenlijk ongeveer 90% van hun plannen bereikt. Voor de volledige planning van de gemeenschappelijke markt was ook het Schengenverdrag heel belangrijk dat de hele procedure van mobiliteit vlotter en makkelijker maakte. Het verdrag werd in juni 1985 door de zes stichtende landen getekend. De vijf landen (Frankrijk, Duitsland en België, Nederland en Luxemburg) namen de beslissing dat de controles aan de binnengrenzen tussen deze landen onderling werden afgeschaft. De realisatie van het Schengenverdrag maakte de mobiliteit van mensen en goederen vlotter.

⁵Praktikum práva EU, p. 17

⁶Contract over de Europese Unie

De controles bestaan nog steeds maar werden minder intensief doorgevoerd. Die maatregelen werden genomen omdat er andere gebieden zijn waar de landen controles moeten uitvoeren. Men moet bijvoorbeeld de regelmatige pauzes van de chauffeurs controleren. Het eerste Schengenverdrag werd in het jaar 1990 nog door het tweede Schengenverdrag verrijkt. Het tweede verdrag bevestigde niet alleen het stoppen van controles in praktijk maar ook de samenwerking op het gebied van justitie en politiezaken. Door het Verdrag van Amsterdam is het Schengenacquis onderdeel van het rechtssysteem van de Europese Unie geworden.

Niet elk land van de Europese Unie neemt deel aan het Schengenverdrag. Bijvoorbeeld Ierland en Groot-Brittannië hebben een stevige opt-out. Dat betekent dat die landen nooit in het Schengenzone moeten toetreden. Er zijn natuurlijk ook landen die de maatregelen van het Schengenverdrag nog niet kunnen invullen. Op dit moment zijn Bulgarije, Roemenië en Cyprus in het stadium van voorbereiding. Aan de andere kant bestaan nog landen die geen lidstaten van de EU zijn maar die wel tot de Schengenzone behoren: Noorwegen, IJsland, Zwitserland en Liechtenstein.

5. De economische unie en monetaire unie

De volgende stap van integratie is de economische unie en monetaire unie die nog tot verdere integratie voert. Op wereldniveau kunnen wij natuurlijk ook meerdere gebieden vinden waar de landen zo een integratierichting voerden zoals De Zuid-Afrikaanse economische unie en monetaire unie maar nergens anders kunnen wij zo een nieuwe complexe situatie als in Europa vinden.

Nu gaan wij bekijken wat het betekent als wij over het begrip praten. In een monetaire unie verwijderd men de verschillende problemen met de nationale munten omdat men voor een betaling niet de actuele koers van een munt moet kennen en men moet ook geen commissie neertellen op het te betalen bedrag. Dat is niet alleen heel praktisch voor de bedrijven maar ook voor de individuen. Daarnaast is er ook nog spraken van een economische unie, dat betekent dat de lidstaten ervan samenwerken omdat zij baat hebben bij een stabiele gemeenschappelijke munt.

De gemeenschappelijke munt werd 1 januari 1999 ingevoerd. Aan de invoering van de munt namen 11 landen deel. In het jaar 2001 trad nog Griekenland toe. Fysiek verscheen de gemeenschappelijke munt – Euro op 1 januari 2002. In de komende tijd traden nog andere landen tot de Eurozone toe. Slovenië (2007), Slowakije (2009), Estland (2011) en Letland (2014). De andere landen van zogenaamde Oosterse

Vergroting traden nog niet tot de Eurozone toe maar ze worden verplicht het op termijn wel te doen. Dit werd opgelegd binnen de verdragen die de landen hebben ondertekend. Er zijn ook 'oudere lidstaten' van de EU die een opt-out hebben. De landen moeten de gemeenschappelijke munt – Euro niet accepteren. Het gaat hier om Denemarken en Groot-Brittannië. Andere landen traden nog niet toe (Zweden) en gebieden die officieel niet behoren tot de EU maken toch gebruik van de euro – San Marino, Monaco en Vaticaan. Zonder de formele verdragen met de EU ook b.v. Kosovo en Montenegro.

De landen die tot de eurozone willen toetreden, moeten aan de Maastrichtse criteria voldoen. Het gaat om begrotingstekort onder 3%, staatschuld niet meer dan 60% (BNP), inflatie niet hoger dan 1,5% van het gemiddelde van de 3 EMU-landen, deelname aan wisselkoersmechanisme en convergentie van rentepercentages. De criteria werden helaas niet behouden en er ontstonden problemen in sommige lidstaten van eurozone.

6. De volledige economische integratie

Er bestaat een tendens binnen de EU om de maatschappij volledig te integreren. Tot nu toe is dat helemaal niet gebeurd en dat is ook de reden waarom zo veel problemen ontstonden. Heel zichtbaar waren die problemen tijdens de crisis in de eurozone enkele jaren geleden.

De laatste stap van integratie bestaat uit het economisch verenigen van de verschillende landen tot één geheel. De landen zouden de gemeenschappelijke politiek invoeren. In feite betekent het dat de landen een gemeenschappelijk budget creëren. Het zou een grote verandering in de Europese integratie zijn en er zijn veel tegenstanders die het als een begin van het einde van het Europese project zien. Een van de grootste tegenstanders was de vorige Tsjechische president Václav Klaus die in één van zijn boeken *Evropa Václava Klause* de ontwikkeling bekritiseert en de richting van de Europese integratie. Hij geeft kritiek op die integratie vanuit een politiek en economisch standpunt. Als men zijn oudere opinies leest valt op dat hij geen ongelijk had en een realistisch beeld had van de toekomst.

3.5. De geboorte van de euro, België al van het begin bij

In dit deel van het hoofdstuk gaan wij overlopen wij de procedure van de invoering van de gemeenschappelijke munt, de Euro. Het hele proces was niet

gemakkelijk en aan het begin van de Europese integratie bestond het idee van de gemeenschappelijke munt helemaal niet. Hierbij gaan wij bekijken hoe de procedure in het jaar 1957 begon en hoe de mensen hun eerste euro's aan het begin van het jaar 2002 in handen kregen.

In maart 1957 werd het Roomse Verdrag door de zes landen ondertekend. Frankrijk, Duitsland, Italië, Luxemburg, Nederland en België hadden in die periode helemaal niet op zo'n vaste economische medewerking gerekend. Het idee van een gemeenschappelijke munt en koerspolitiek leek een sprookje te zijn. De situatie in Europa was niet rooskleurig en een goede samenwerking was een utopie.

Het doel van de integratie was de douane-unie en de gemeenschappelijke landbouwpolitiek omdat er in Europa een tekort was aan agrarische producten. De landen waren dus meer met de basisproblemen bezig. De vraagstukken op het gebied van de koers en de gemeenschappelijke politiek werden pas later actueel. De regeringen van de Europese landen bekommerden zich, samen met de andere wereldleiders om een heel ander onderwerp. Er ontstond het zogenaamde Brettonwoodsysteem. Het systeem speelde een belangrijke rol in Japan, Noord-Amerika en Europa en was op basis van de sterke US-dollar en goud gebaseerd. De stabiele nationale munten schenen in het jaar 1957 een goed idee te zijn. Als de landen een sterke munt hebben en als ze goed in de douane-unie integreren leek dat ideaal te zijn. Zeker tot het einde van de jaren zestig.

De eerste spanningen verschenen definitief in de jaren 1968-1969 wanneer de periode van instabiliteit opkwam. De turbulentie op markt dwongen de Franse en Duitse nationale banken hun munten te devalueren. Die gebeurtenissen stelden de gemeenschappelijke landbouwpolitiek op het spel. De landbouwpolitiek was tot die tijd heel succesvol en kon de verdere integratie bedreigen.

De politici moesten een beslissing nemen. De douane-unie was bijna compleet en ze wilden geen risico nemen. Men moest nieuwe doelen vaststellen. Dat was de reden waarom het Barre-plan in het jaar 1969 aan het summit in Den Haag werd voorgesteld. Er werd rekening gehouden met de diepere economische integratie. De politici van de Europese landen hebben een werkgroep gesticht en als een leider werd de premier van Luxemburg genoemd. Pierre Werner had de taak gekregen om de analyse van de economische en monetaire unie tot het jaar 1980 doen.

Werner beëindigde zijn opdracht in oktober 1970 en heeft drie fases van de economische integratie voorgesteld. De analyse nam rekening met de komende tien jaren. Ten eerste moesten de landen de vaste inwisselbare munten hebben. Ten tweede

moest het vrije kapitaal ontstaan en ten derde vastgestelde koersen van de nationaal munten. Als deze fases werden doorlopen zou misschien de gemeenschappelijke munt ontstaan. Voor dit alles moesten de lidstaten meer op het economische veld coöpereren en meer voor de gemeenschap beginnen te werken. De landen moesten ook meer in het kader van hun nationale budgetpolitiek in verhouding tot andere lidstaten beginnen te denken. Het is zeker interessant nog een keer aan te duiden dat het idee van de gemeenschappelijke niet reëel leek te zijn. Het was een doel dat de landen wilden bereiken maar het was nog te ver van de realiteit omdat ze eerst andere primaire taken moesten vervullen.

Voor de lidstaten van de Europese gemeenschap waren de argumenten van de Luxemburgse premier duidelijk en ze namen een beslissing om de criteria in te vullen. In maart 1971 begonnen ze eerst de stabiliteit van hun munten vast te stellen. De eerste stap zou tonen of het mogelijk is tot de twee andere stappen over te gaan. Er verscheen echter een probleem. In de Werneranalyse werd helaas rekening gehouden met de vaste koers van de US-dollar. In augustus 1971 werd de grote beslissing genomen in de USA dat de Amerikaanse dollar niet meer gekoppeld werd aan de goudkoers. Dat betekende een nieuwe omwenteling, gevolgd door een toenemende instabiliteit over de hele wereld. Dit had een groot invloed op de Duitse mark die onmiddellijk in waarde steeg. Het resultaat was dat de munten van de lidstaten niet meer verbonden waren.

De lidstaten van de Europese maatschappij probeerden daar natuurlijk tegen te vechten en ze kwamen met een nieuw strategie. De strategie noemde men 'de slang in tunnel'. De 'slang' werd gevormd door de Europese munten die zouden proberen samen op niveau te blijven tegen de US-dollar die de 'tunnel' vormde. Het mechanisme was niet succesvol omdat er men nog een te maken kreeg met de oliecrisis. De economische situaties in de lidstaten was heel anders en de reacties waren ook anders. De Duitse mark bleef sterk en stabiel en alleen de landen zoals Denemarken., Luxembour, Nederland en België konden de tempo volgen.

Het mechanisme was niet succesvol maar de lidstaten wilden met de economische integratie toch verder gaan. De voorzitter van de Europese Comité Roy Jenkins heeft in het jaar 1977 een nieuw voorstel gepresenteerd. Het voorstel begon in maart 1979 te werken en is gekend als het Europese muntsysteem. Alle lidstaten, behalve Groot-Brittannië namen eraan deel.

Het Europese muntsysteem was gesticht op basis van de stabiele nationale munten maar toch kon men die reguleren tot de nieuwe Europese eenheid (ECU) die een

doorsnee van de nationale munten was. Binnen het Europese muntsysteem werd het door fluctuatie gecontroleerd die op de veranderingen reageerde. De muntkoersen bleven $\pm 2,25\%$ met uitzondering van de Italiaanse Lira die al $\pm 6\%$ kon zijn.

Hoewel het primaire doel van het Europese muntsysteem was de stabiliteit van de nationale munten te garanderen, verscheen ook nog een nieuw trend. De lidstaten begonnen de inflatie te reguleren. Het systeem was heel succesvol omdat die lidstaten de koersen van hun eigen munt alleen na een gemeenschappelijke consensus en na het consensus van de Raad van de EU konden veranderen.

De lidstaten waren enthousiast over het succesvol functioneren van het systeem. Het werd meer en meer duidelijk dat de EU-landen een gemeenschappelijk munt nodig hadden. Dezelfde opinie hadden ook de gouverneurs van de nationale banken. Volgens hen was de muntautonomie van de Europese landen niet compatibel met het hele complex van integratie. De zelfstandige rol van de aparte lidstaten nam geleidelijk aan af. De muntkoersen waren onstabiel, ondanks de inspanningen van de verschillende landen. Die situatie werd duidelijk in de jaren 1992 en 1993, toen er grotere koersproblemen ontstonden. Men moest de doelen van het geïntegreerde complex als een geheel nastreven.

In juni 1988 vond te Hannover een zitting van de Europese Raad plaats. Daar ontstond een nieuw Comité voor de studie van de economische en monetaire unie. De voorzitter van het comité werd de voorzitter van de Europese Raad, Jacques Delors. Hij werd bijgestaan door de gouverneurs van de nationale banken. Het comité heeft in april 1989 het doel van de monetaire unie gedefinieerd: de volle liberalisatie van het kapitaal, de volle integratie van de financiële markten, onherroepelijke convertibiliteit van de nationale munten, onherroepelijke fixatie van de muntkoersen en de mogelijke vervanging van de nationale munten door de gemeenschappelijke munt.

In het bericht van het comité werd ook een voorstel van de proces gepresenteerd. Er waren drie stappen hoe men de gemeenschappelijke munt zou invoeren. In de eerste stap zouden de staten de gemeenschappelijke markt vervolledigen (1990-1994). De tweede stap was de stichting van het instituut van de centrale banken dat de lidstaten met elkaar verbond. Het ging om het Europese systeem van de centrale banken (ESCB). Het doel was de planning van de overgang naar de gemeenschappelijke munt - Euro, de definitie van de toekomstige besturen van de eurozone en het bereiken van de economische convergentie tussen de lidstaten (1994-1999). In de derde stap moest men de Europese Centrale Bank stichten die aan onafhankelijke muntpolitiek doet. Verder

moest men de muntkoersen fixeren en moest men ook budgetregels in alle lidstaten invoeren.

De Europese Raad heeft in juni 1989 in Madrid een concrete stap gedaan. Er werd een beslissing genomen dat de Europese maatschappij de eerste stap van Het Delors bericht gaat uitvoeren. Bijna een jaar later, in juli 1990 werd een conferentie in de Franse stad Strasbourg georganiseerd, waar de vertegenwoordigers van de Europese regeringen aan de revisie van contracten moesten werken. De revisie was nodig om de gemeenschappelijke munt in een legislatief kader te plaatsen. Er werd een grote inspanning verwacht van de gouverneurs van de nationale banken. De revisies waren compleet en voorbereid voor de komende meeting in de Nederlandse stad Maastricht.

Het Verdrag van Maastricht betekende de grootste verandering in integratie van de Europese maatschappijen omdat de Europese Unie ontstond en omdat hier de gemeenschappelijke munt wettelijk werd gesticht. De belangrijkste politici (presidenten, premiers) van de Europese landen hebben in december 1991 de beslissing genomen dat de gemeenschappelijke Europese munt op tot het einde van de eeuw werd ingevoerd.

Het doel van de economische en monetaire unie was natuurlijk stabiliteit. De convergentie van de nationale munten was heel belangrijk om de economische groei en het creëren van nieuwe jobs te promoten. Het was de reden waarom de lidstaten de Maastrichtse criteria moesten accepteren. Naast het vervullen van de Maastrichtse Criteria, moesten de landen ook de wettelijke voorschriften en regels van het functioneren van hun nationale banken en hun muntregels aanpassen aan de gemeenschappelijke voorschriften.

De convergentiecriteria werden gecreëerd om de economie van een lidstaat voor te bereiden op de invoering van de euro. De lidstaten van de Europese Unie wilden van iedere kandidaat stabiliteit van de openbare budgets. Verder promoot het land de eurozone door zijn eigen markt waarmee het zekerheid voor andere lidstaten vaststelt. Op die manier zouden de landen samen tegen de schokken op markt kunnen reageren. Het land van de eurozone moet dan helemaal niet volgens de voorschriften een devaluatie van zijn eigen 'nationale' munt ondergaan. Stabiliteit was de belangrijkste eis van de maatschappij aan alle lidstaten.

Nu gaan wij bekijken wat de Maastrichtse criteria zijn. Het eerste criterium is de stabiliteit van de prijzen. Dat kunnen wij door de harmonisatie van de inflatie bereiken en. Dat hoeft niet meer dan 1,5 punt van de drie beste landen van de maatschappij te bedragen. Ten tweede gaat het hier om de 'gezonde' openbare budgets. De schulden van

de regering mogen niet meer dan 3% zijn en men meet het door de BBP-cijfers. Ten derde is hier de stabiliteit van de openbare budgets. Men meet het ook door de cijfers van BBP en het hoeft niet meer dan 60% zijn. Ten vierde gaat het om stabiliteit van de convergentie. Er moet lange termijn rente blijven. Het hoeft niet meer dan 2 punten meer zijn dan het gemiddelde cijfer van drie landen waar de prijsstabiliteit het beste is. Het laatste en vijfde criterium is de koersstabiliteit van de munt. Men meet dit door het verschil de van de centrale pariteit en het land moet op die manier twee jaar stabiel zijn om eurozone te kunnen toetreden. In de laatste jaren, tijdens de economische crisis in Europa, geraakte sommige landen in de problemen. Als een voorbeeld kunnen wij Letland noemen dat aan het beging van 2014 toch is toegetreden.

Met het Verdrag van Maastricht konden de landen eindelijk vooruitgaan. De tweede stap begon in juli 1994 en duurde eigenlijk tot de invoering van de gemeenschappelijke munt in het jaar 1999. Het Europese muntinstituut (EMI) werd in Frankfurt am Main gesticht. Het was een voorloper van de Europese Centrale Bank (ECB). Het instituut begon met de muntpolitiek tussen de andere centrale banken van de lidstaten. Het Verdrag van Maastricht legde de verplichte onafhankelijke van die banken vast.

Op een zitting van de Europese Raad in 1995 werd een belangrijk stap gezet, namelijk het feit dat de nieuwe Europese munt een naam kreeg – Euro. Op dat moment werd ook het precieze programma uitgetekend van hoe de landen op 1 januari de gemeenschappelijke munt beginnen te gebruiken. Een jaar later werden de grafische afbeeldingen van de eurobankbiljetten door het Europese muntinstituut voorgesteld. De bankbiljetten zagen er in die tijd anders uit. Op een kant waren die hetzelfde. Er was de gemeenschappelijke Europese kant en op die tweede was altijd een nationale variant voorzien. De munten werden in korte tijd daarna voorgesteld.

Tijdens de sessie van de Europese Raad in het jaar 1997 te Amsterdam werd Het Pact van stabiliteit en economische groei geaccepteerd. Het doel van het Pact was dat de lidstaten hun budgeten goed zouden plannen. Het Europese Commissie kreeg in die tijd een belangrijke rol. De Commissie was verantwoordelijk voor behouden van Het Pact.

In mei 1998 werden de criteria van convergentie door 11 lidstaten succesvol vervuld en de landen accepteerden de euro. In Groot-Brittannië en in Denemarken werd een beslissing genomen dat de landen niet aan de derde stap zouden deelnemen. Aan de andere kant werden de criteria in Griekenland en in Zweden niet vervuld. In hetzelfde jaar werd ook de Europese Centrale Bank en het Systeem van de centrale banken

gesticht die de functie van het Europese muntsysteem overnamen. Op 1 januari 1999 begon de derde stap voor de invoering van de gemeenschappelijke munt die op dat moment al een concrete naam had.

Op 31 december 1998 werden de coëfficiënten tussen de nationaalmunten en euro vastgesteld. Op 1 januari 1999 begon het zogenoemde Eurosysteem te functioneren. Het betekende dat Het Systeem van de Europese Centraal bank met het Systeem van nationale banken verantwoordelijk werden geteld voor de muntpolitiek in de nieuwe eurozone. Dat was het begin van de voorlopige periode die 3 jaar duurde. Aan het einde van de periode verschenen de munten en bankbiljetten van de euro ook werkelijk op de markt en de nationale munten werden zo snel mogelijk uit omloop genomen. In het jaar 2000 werd in De Europese Raad na de discussie met het Europese parlement de beslissing genomen dat Griekenland de Maastrichtse criteria vervulde en dat het land als twaalfde wel naar de eurozone mocht toetreden.

De euro was al aan het begin van het jaar 1999 geldig maar de nationale munten waren nog steeds in omloop. De euro als munt kon men in die tijd alleen op rekeningen van transacties zien die niet cash waren. In het dagelijks leven werden de nationale munten nog steeds gebruikt. De grote bedrijven maakten al gebruik van de euro maar de burgers van de EU moesten zich aan de nieuwe situatie nog aanpassen. Dat was ook de reden waarom de prijzen in euro al op de privérekeningen of bij oliestations vermeld stonden. De kleinere bedrijven moesten zich nog aanpassen. Het ging vooral om de administratie.

Aan het begin van het jaar 2002 was het dan eindelijk zover. De nationale munten van 12 Europese landen werden door één gemeenschappelijke munt ingewisseld. De taak was gigantisch en het ging niet alleen om de banken de ermee bezig waren maar ook om de bedrijven die voor het transport van de nieuwe munten zorgden en natuurlijk ook de burgers die moesten overschakelen op de nieuwe munt. Aan het begin droegen de nationale centrale banken 144 miljard euro over aan de commerciële banken die het geld verdeelden onder de winkeliers. Er zouden geen problemen in het gewone leven voorkomen. Al in de eerste dagen van het jaar 2002 konden de mensen euro's cash ontvangen. Op 3 januari 2002 werden eurobankbiljetten al in 96% van geldautomaten beschikbaar gesteld en al een week na de invoering van euro werd de helft van transacties in euro gedaan. De overschakeling van de nationale munten naar de euro nam twee maanden in beslag en de nationale munten kon men wettelijk niet meer gebruiken. In sommige landen was het ook vroeger. In die periode werden maar liefst 6

miljard bankbiljetten en 30 miljard muntstukken ingeleverd. Meer dan 300 miljoen mensen van de Europese Unie begonnen met euro te betalen.

3.6. Het Eurosysteem en het accepteren van euro

Maar hoe functioneert het hele systeem? De organisatie van de gemeenschappelijke markt en van de monetaire unie heeft twee belangrijke doelen. Het gaat namelijk om de economische groei en het lage werkloosheidscijfer. Dat zijn ook de twee feiten die de hele eurozone beschrijven. Er is één munt in de eurozone en één muntpolitiek die centraal staat.

De Europese Centrale Bank vormt samen met de andere nationale centrale banken een systeem dat wij het Europese systeem van Centrale Banken noemen. In feite spreken wij hier over het zogenaamde Eurosysteem. De beslissingen over de gemeenschappelijke muntpolitiek kunnen alleen genomen worden door de Raad van gouverneurs van de Centrale Europese Bank. In de Raad zetelen de gouverneurs van de nationale banken die aangesloten zijn bij de eurozone. Als ik in mijn scriptie België vergelijk met Tsjechië moet ik verduidelijken dat België wel een belangrijker rol speelt dan Tsjechië. In de praktijk betekent het dat de Belgen en bijvoorbeeld ook Slowaken in staat zijn om beslissingen te nemen terwijl de vertegenwoordigers van Tsjechië alleen aan de kant staan en passief toekijken naar wat er gebeurt. Men kan dus concluderen dat België haar positie heeft versterkt door toe te treden tot de eurozone, terwijl Tsjechië achterop blijft lopen door zich te distantieren van de Eurozone en blijft vasthouden aan een nationale munt, net zoals de andere twee landen van de Visegrádgroep,⁷ namelijk Polen en Hongarije. In plaats van onmiddellijk toe te treden namen zij het besluit te wachten tot de economische situatie en de daarmee verbonden crisis zich zou

⁷De Visegrádgroep (afkorting V4) is de alliantie van de landen in Centraal Europa die samenwerken op politiek en economisch vlak. Het gaat om Tsjechië, Polen en Hongarije. Aan de bijeenkomsten van de alliantie zijn ook Oostenrijk en Slovenië welkom. Als voorbeeld voor de creatie van de alliantie was de ontmoeting van drie koningen van centraal Europa in het jaar 1335 in de Hongaarse stad Visegrád. Hier ontmoetten de Boheemse koning Jean de Luxembourg de Hongaarse koning Karl II. Robert de Anjou en de Poolse koning Kazimir III. De Grote. In die Hongaarse stad visegrád die niet ver weg van het huidige Boedapest ligt besloten de koningen op politieke en handel velden te co-opereren. Letterlijk hebben ze ook de eeuwige vriendschap besloten. De alliantie ontstond precies 656 jaren later in hetzelfde stad waar zich presidenten van Tsjecho-Slovakije Václav Havel, Polen – Lech Walesa en Hongaarse premier József Antalla voor de stichting van de organisatie besloten waar dezelfde motieven en ideeën gelden. 15 februari 1991 ontstond de organisatie met drie lidstaten later na de deling van Tsjecho-Slovakije hebben de landen Tsjechië en Slowakije de plaats in de organisatie genomen. Er bestaat een voorzitterschap binnen de alliantie die een jaar duurt en de wisseling komt altijd op middernacht van 30 juni tot 1 juli. Op dit moment is Hongarije de voorzitter (2013/2014) verder wordt het Slowakije (2014/2015).

stabiliseren. De raad van gouverneurs kan beslissingen nemen over de muntpolitiek in eurozone samen met de leden van Executieve Raad waar ook nog andere eurolanden vertegenwoordigd zijn. De Raad van gouverneurs speelt de belangrijkste rol.

De lidstaten van de EU zijn zelf verantwoordelijk voor de economische politiek maar ze zullen wel de doelen van de EU nastreven. Dat werd in de basisverdragen bepaald. De coördinatie wordt geregeld door het Comité en De Raad Ecofin waar de ministers van economie zetelen. Een belangrijke rol heeft het Europese Parlement.

Men heeft natuurlijk rekening gehouden met de vergroting van de eurozone. De eerste vergroting kwam al in het jaar 2007 toen Slovenië een nieuwe lidstaat is geworden. Verder werden Malta en Cyprus lidstaten van de Eurozone in het jaar 2008. In het jaar 2009 trad ook Slovakije. Slovakije is in Centraal Europa een groot voorbeeld en inspiratiebron van de landen van het voormalige Oostblok geworden. Het werd heel vaak als een voorbeeld genomen in Hongarije, Polen en natuurlijk Tsjechië. De politici en de burgers in Tsjechië discussiëren graag over het feit of het al dan niet een goed idee was dat Slovakije toetrad tot de eurozone. Over de situatie in Slovakije ga ik af en toe in mijn onderzoek schrijven omdat dit onderwerp vaak in artikels wordt aangehaald. Na Slovakije werd de euro nog in Estland (2011) en in Letland (2014) geaccepteerd.

Andere landen die tot de EU toetraden hebben ook de beslissing genomen dat ze de euro gaan accepteren op voorwaarde dat die landen op economisch vlak goed voorbereid zijn. Een belangrijke voorwaarde is dat de Maastrichtse criteria moeten vervuld zijn. De vervanging van de nationale munt door de euro kan geschetst worden in twee scenario's. Een eerste scenario noemt men het 'Madridse' dat beschrijft hoe de eerste lidstaten van eurozone dat deden. Dit gebeurde in twee fasen. In het begin was de euro slechts een 'virtuele' munt die enkel in transacties werd gebruikt. Er was dus geen sprake van een cash gebruik. We hebben het hier over de periode van 1 januari 1999 tot en met 31 december 2001. Een groot voordeel van deze overgangsmaatregel was dat de bedrijven en de mensen genoeg tijd hadden om vertrouwd te raken met de nieuwe munt. Bij de bedrijven ging het erom de praktische dingen zoals de documentatie en de programma's aan te passen aan de nieuwe munteenheid, terwijl het er bij de bevolking om ging dat ze zich visueel aan de nieuwe munt konden aanpassen. De periode van 3 jaar was daarvoor volgens mij meer dan voldoende lang. Pas vanaf 1 januari 2002 verscheen de euro als een echte munt en werd ze algemeen op de markt in gebruik genomen.

Bij een zogenaamd 'Big Bang' scenario neemt de Raad de beslissing dat het land

de euro mag accepteren nadat er wordt voldaan aan de voorwaarden van de Maastrichtse criteria. In dit scenario accepteert het land de euro en verlaat men binnen enkele weken het gebruik van de nationale munt. Dit was onder andere het geval bij de landen die de euro pas na 1 januari 2002 hebben geaccepteerd. In het bijzonder vermeld ik hierbij Slowakije, dat een belangrijke relatie heeft met Tsjechië en Letland, dat in januari 2014 als laatste land toetrad tot de eurozone.

Als wij de hele situatie met twee andere grote economische machten ter wereld vergelijken, kunnen wij het verschil beter zien. In de Verenigde Staten en in Japan vinden wij de gecentraliseerde muntpolitiek en gecentraliseerde fiscaalpolitiek waarvoor een regering verantwoordelijk is. In de eurozone werkt het anders omdat hier geen sprake is van een centrale regering met overkoepelende bevoegdheden. In de Eurozone werd de centrale muntpolitiek wel gedaan en wij weten dat de verantwoordelijkheid ligt bij de Europese Centrale Bank (ECB). Voor de fiscaalpolitiek ligt de bevoegdheid bij de nationale regeringen en die weten precies wat de inkomsten en uitgaven van het land zijn. De nationale regeringen moeten natuurlijk de regels en de doelen van de EU respecteren. Het is ook de reden waarom de coöperatie tussen de lidstaten en de EU zo belangrijk is. De goede samenwerking is dus voor alle lidstaten en ook voor het functioneren van de EU heel essentieel.

Er zijn vier belangrijke instanties die met de gemeenschappelijke markt bezig zijn. Ter verduidelijking wil ik deze functies kort bespreken:

- Het Europese Stelsel van de centrale banken (ESCB).

De Europese Centrale Bank is de presentator van de munteenheid in de Europese Unie. Het hoofdkantoor van de bank is in Frankfurt am Main in Duitsland. De president is op heden Mario Draghi die uit Italië komt. De bank werd op 30 maart 1998 gesticht en het beheerde vermogen van de bank bedraagt nu 526 miljard euro.

Dat was de basisinformatie over de bank en nu gaan wij concreter bekijken hoe de centrale bank werkt in invloed heeft op Tsjechië en België. Het belangrijkste deel van de bank is de entiteit die wij het 'eurosysteem' noemen. Het eurosysteem is de formatie van de nationale banken die al aan de eurozone deelnemen en van de banken van de landen die de eurozone nog niet toetraden. Er bestaat dus nog steeds een onderscheid tussen de landen in het Eurosysteem die al de gemeenschappelijke munt hebben aangenomen en de landen die leden zijn van het Europees Stelsel van Centrale Bank (ESCB), bijvoorbeeld Tsjechië. In het ideale geval zou alleen het Eurosysteem bestaan

als elk land van de Europese Unie in de eurozone is. De Europese Unie is een open organisatie die wel nieuwe landen kan accepteren de voorwaarde dat volgende elementen worden gerespecteerd: vrijheid, democratie, mensenrechten, vrije markt en Europese ideologie. Hieruit kunnen wij concluderen dat er altijd staten bestaan kunnen toetreden tot de eurozone maar dat nog niet hebben gedaan. 8

De ECB is een onafhankelijk instituut waar de ambtenaren van alle lidstaten werken maar het is niet belangrijk waar ze vandaan komen. De andere regeringen van de lidstaten respecteren de positie die de ECB werd toegekend. Het is eigenlijk hetzelfde zoals bij een nationale bank. De president werd met de andere vijf leden van de directie voor acht jaar benoemd en die periode kan niet verlengd worden.

De ECB speelt dus een heel belangrijke rol in de hele eurozone. De politiek van de ECB wordt door eigen activiteiten georganiseerd of door activiteiten van de nationale banken die aan het eurosysteem deelnemen. Ik zal hier de belangrijkste taken van de ECB noemen. De eerste taak is het monetair beleid in de eurozone. Verder is de ECB voor valuta operaties verantwoordelijk, dat betekent dat de bank de officiële reserves van de landen die aan de eurozone deelnemen, aanhoudt en beheert. De derde en waarschijnlijk meest zichtbare taak is het drukken van de bankbiljetten in de eurozone. De vierde taak is de goede werking van grootbetalingssysteem. Er zijn natuurlijk ook nog andere taken die voor de ECB typisch zijn. Bijvoorbeeld het verzameling van data die verder bewerkt wordt of het toezicht op andere financiële instellingen. Echter de

⁸ Op heden zijn er in totaal 5 kandidaatlanden die in de toekomst de Europese Unie willen toetreden. De oudste kandidaat is Turkije dat al voor het toetreden naar de EU sinds het jaar 1987 interesse had. De status van een kandidaatland kreeg Turkije na het summit in Helsinki, Finland in het jaar 1999. De officiële onderhandelingen begonnen op 3 oktober 2005. de houding ten opzichte van de mensenrechten is een groot probleem in de basisonderhandelingen met Turkije en van de 13 geopende onderwerpen die voor de EU belangrijk zijn is er slechts één afgehandeld.

Het nieuwste kandidaatland is IJsland dat zich als een kandidaatland sinds het jaar 2009 presenteerde en dat het meest met de EU verbonden is. Toch zijn hier sommige thema's die problematisch lijken. Het gaat onder andere om de visserij en de schulden van de IJslandse bank Icesave waar veel inwoners van Nederland en Engeland hun geld hadden.

Macedonië begon de officiële onderhandelingen met de EU in het jaar 2001 door de handtekening van de Stabilisatie en associatie agreement die drie jaar later geldig was. Sinds dat moment is het land het kandidaat voor de EU geworden. Ongunstig voor dat land lijken de problemen met het buurland Griekenland te zijn.

Montenegro heeft interesse in het toetreden tot de EU sinds 15 december 2008. De status van kandidaatland heeft Montenegro sinds 17 december 2010.

Servië heeft sinds 22 december 2009 interesse om een lidstaat te worden. De status van kandidaatland heeft het sinds 1 maart 2012 gekregen. Er zijn steeds problemen met de stabilisatie van het land na de oorlog en met de onafhankelijkheid van sommige delen van het land, namelijk Kosovo.

hoofdtak van de ECB en van de andere nationale banken is te waken over de prijsstabiliteit in de eurozone, zodat de koopkracht van de gemeenschappelijke munt onveranderlijk blijft. Daarvoor moet men verschillende monetaire analyses doen waar men het aanbod van goederen en prijzen vergelijkt. Verder analyseert de ECB bijvoorbeeld de economische gegevens zoals de salarissen of de wisselkoersen.

Nu gaan wij de structuur van de ECB bespreken. Er bestaat een orgaan dat wij directie noemen. De Directie is een groep van zes mensen waar de president, vicepresident en vier andere leden zitten. De vier andere leden worden door de staatshoofden en regeringsleiders benoemd. Natuurlijk alleen van de landen die al tot de eurozone behoorden. Tenminste drie van de zes leden van de Directie moeten uit volgende landen komen: Frankrijk, Italië, Duitsland of Spanje. De Directie moet met de Raad aan de monetaire taken werken. De Directie is verder verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de ECB en zorgt voor de inhoudelijke voorbereiding van de vergaderingen van De Raad. De eerste president van de ECB is een Nederlander Wim Duisens geworden.

De Algemene Raad is het hoogste besluitvormingsorgaan van de hele ECB. Het wordt ook als de generaal Council genoemd. De Raad bestaat uit de president, vicepresident en de andere 28 gouverneurs van de nationale centrale banken van de lidstaten van de EU. De Algemene Raad bewerkt de taken die ook met de eventuele uitbreiding van de Eurozone zijn verbonden, bijvoorbeeld de monitoring van de economische en fiscale situatie van Tsjechië en andere landen.

3.7. Welke instituties hebben nog invloed op de euro

- De Europese Commissie is het uitvoerend orgaan van de Europese Unie dat soms met de functie van een nationale regering werd vergeleken maar dat klopt niet helemaal. De Commissie is verantwoordelijk voor de wetsvoorstellen, representatie van de EU in buitenlandse zaken, coöperatie met het Europese Gerechtshof en het beheer van de EU-begroting.

De leden en de voorzitter van de Commissie werden door de lidstaten benoemd waarbij de goedkeuring van het Europees Parlement nodig is. De voorzitter van de commissie is voor de tweede keer José Barosso geworden en de huidige formatie sinds het jaar 2010 noemen wij na hem Commissie – Barosso II. In de Commissie zijn nu, na de verbreding van de EU in juli 2013 in het totaal 28 commissarissen omdat de nieuwe

commissaris uit Kroatië ook een functie kreeg.

De Europese Commissie is met verschillende hoofdtaken bezig: ten eerste dient de Commissie de wetsvoorstellen in bij het Europese Parlement en bij de Raad van de Europese Unie, ten tweede zorgt ze voor de uitvoering van het communautaire recht. Ten derde is de commissie samen met het Europese gerechtshof verantwoordelijk voor de controle van Gemeenschappelijke recht. Ten vierde is de Commissie de 'motor' van de Europese integratie. De Commissie werkt op verschillende terreinen die al in de verdragen zijn vastgesteld, bijvoorbeeld industrie, vervoer, sociale beleid, douane, landbouw, milieu, etc. De Tsjechische commissaris is verantwoordelijk voor de Uitbreiding en nabuurschapsbeleid. De Belgische commissaris is Karel De Gucht is commissaris voor Handel en de Nederlandse Neelie Kroes is voorzitter en zorgt voor de Digitale agenda. die verantwoordelijk is voor de digitale agenda.

Er zijn veel taken die de Europese Commissie uitvoert maar het functioneren van de Eurozone en de monitoring van de economische situatie in de lidstaten is voor het onderwerp van mijn scriptie het meest van toepassing. De Commissie geeft dan raad aan de landen die aan Eurozone deelnemen maar ook aan de landen die eerst de Maastrichtse criteria moeten invullen.

- De Raad is de kortere naam voor De Raad van de Europese Unie of De Raad van de Ministers. De rol van de Raad is met de rol van het Parlement verbonden omdat beide instellingen aan de wetgevingstaak en aan de begrotingstaak deelnemen. Tot de andere functies behoren de beleidstaken en coördinatie. Als de leden van de raad stemmen is dat meestal door het systeem dat wij gekwalificeerde meerderheid noemen.

De Raad wordt elke zes maanden door een andere lidstaat voorgezeten. De lidstaat moet altijd de gemeenschappelijke taken van de hele gemeenschap verdedigen maar er bestaan ook terreinen die het land zelf kan verdedigen, bijvoorbeeld milieukwesties. Er zijn altijd prioriteiten vastgesteld. Tsjechië was voorzitter in de eerste helft van het jaar 2009. België in de tweede helft van het jaar 2001. De manier waarop de landen zich in de Raad laten vertegenwoordigen verschilt nogal. In het geval van Tsjechië was dat de regering, in het geval van België is het niet zo gemakkelijk omdat de situatie in België meer complex is. België moet zich dan door de leiders van de drie Gewesten en van de drie Gemeenschappen laten vertegenwoordigen. Dat was voor het verdrag van Lissabon geldig maar sinds die tijd coöpereren de landen altijd in een groep van drie. Hiermee kan men beter de continuïteit van het voorzitterschap bereiken. Het

eerste trio dat in 2010 op die manier samenwerkte was Spanje – België – Hongarije. Een leuk detail is dat het trio toen een loge gebruikte waarbij telkens de nationale kleuren werden gewisseld. Voor die gelegenheid werd ook een Speciale 2-euromunt uitgegeven.

De zetel van de Raad is gevestigd in de Europese wijk te Brussel. De vergaderingen vinden plaats in het Justus Lipsius-gebouw. Enkel in de maanden april, juni en oktober worden de vergaderingen in Luxemburg gehouden. Er verblijven altijd permanente vertegenwoordigers van alle lidstaten in Brussel. De volledige naam van de groep waar zich de vertegenwoordigers van de lidstaten verzamelen is het Comité van de permanente vertegenwoordigers (Coreper). Het Comité zorgt voor de voorbereiding van de regelmatige vergaderingen, met uitzondering van de onderwerpen die tot het speciale Comité voor de Landbouw (SCL) behoren. Voor de voorbereidingen van de vergaderingen zijn de internationale groepen van de ambtenaren verantwoordelijk. De Raad voert ook de dialogen met de derde landen die niet tot de EU behoren en daarvoor is het Secretariaat-generaal verantwoordelijk dat de werkzaamheden van alle taken op verschillende niveaus voorbereidt. Het secretariaat-generaal is voor de Raad beschikbaar en voert de administratieve taken uit.

De financiële ministers van de lidstaten ontmoeten zich in de groep die men Ecofin noemt. Hier nemen de ministers beslissingen over de aanbevelingen van het Commissie die bij de sessies ook de vertegenwoordigers heeft. De ministers van de eurozone ontmoeten elkaar in de groep die men de Eurogroep noemt. Het is een informele groep waarbij ook nog de vertegenwoordigers van het Comité en de ECB aanwezig zijn.

- Het Europese Parlement (kort EP of Europarl) is het enige instituut van de EU dat direct door de burgers wordt verkozen. De basisfunctie van het Parlement is natuurlijk de directe vertegenwoordiging van de Europese burgers. Het Europese parlement heeft samen met de Raad van de Europese Unie en met de Europese Commissie wetgevende functie binnen de gemeenschap.

Het Parlement dat in de jaren vijftig ontstond werd door het accepteren van de nieuwe lidstaten groter maar men moest ook met zogenoemde 'democratische' deficit vechten. Een dergelijk direct gekozen orgaan had niet veel functies en kon in werkelijkheid minder beslissen dan het orgaan van de EU die niet direct door burgers werd gekozen. De oorspronkelijke adviesfunctie werd sinds die tijd veel versterkt en het EP speelt nu een belangrijke rol in het hele wetgevende systeem.

Vandaag bestaat het parlement uit 766 leden die uit 28 lidstaten van de EU komen. De parlementsleden vertegenwoordigen na Indië, het tweede grootste electoraat ter wereld (375 miljoen mensen in het jaar 2009). De leden van het Parlement worden elke vijf jaar verkozen via algemeen kiesrecht. De interesse bij de kiezers daalt elk jaar. In het jaar 2009 was er slechts 43% van de burgers komen stemmen en vijf jaar later, in 2014 was dat slechts 38%.⁹ De huidige voorzitter van het Parlement Martin Schulz komt uit Duitsland.

De belangrijkste functie, verbonden met het onderwerp van mijn scriptie is natuurlijk de gemeenschappelijke munt. De president van de ECB moet het Europese Parlement regelmatig met berichten informeren. Men spreekt hier van de zogenoemde 'muntdialog'. Hetzelfde doet ook de commissaris voor de Europese kwesties en muntaffaires. In het Europese Parlement moeten ook de discussies over de toetreding van een nieuw land tot de eurozone worden gevoerd. Hetzelfde is ook van toepassing voor de benoeming van de leden van de Executieve Raad.

3.8. De rol van de euro ten opzichte van de wereld

Op enkele jaren tijd heeft de euro zich ontwikkeld tot een van de belangrijkste munten ter wereld. Het gebruik van deze munt staat gelijk met het gebruik van de Amerikaanse dollar en de Japanse yen op de internationale markt. De landen die verantwoordelijk waren voor de stichting van de Europese Unie, zijn economisch als een complex heel stabiel en spelen op politiek vlak een prominente rol. Zeker als wij de EU als een complex aanzien Een van de hoofdrollen wordt gespeeld door de Europese Centraal Bank (ECB)

In De eurozone leven nu ongeveer evenveel mensen als in de Verenigde staten en in de hele EU wonen er nog veel meer. De EU is op die manier een belangrijke wereldspeler geworden.

De EU is voor buitenlandse investeerders aantrekkelijker als er één munt wordt gebruikt. Er zijn veel bedrijven die binnen de gemeenschappelijke markt handel willen drijven. De betalingen met euro zijn makkelijker geworden omdat de bedrijven niet de extra bijdragen moeten betalen. Dat is veel beter voor de economische planning.

De centrale banken over de hele wereld kopen de euro als een reservemunt en aan

⁹<http://www.euractiv.cz/evropske-volby-2009/clanek/volby-do-ep-rekordne-nizka-volebni-ucast-006106>
(13/08/2014)

het einde van het jaar 2004 was dat ongeveer 25 %.(O. Dědek, Doba eura) Dat is veel meer dan voor de invoering van de euro, toen er nog nationale munten werden gebruikt. Daardoor zijn de hele EU en de landen van de eurozone belangrijker geworden. De Europese Unie is nu een economisch belangrijk gebied en is lid geworden van internationale instellingen zoals de Organisatie voor economische coöperatie en ontwikkeling (OECD) en de Wereldbank. De lidstaten hebben vertegenwoordigers in de internationale organisatie of vertegenwoordigers in instellingen zoals Ecofin, de ECB, Commissie of zijn aanwezig in de andere delegaties van de EU. Soms zijn de lidstaten in de internationale organisaties dubbel aanwezig. Een keer als b.v. België zelf en een keer als een lid van de EU.

De reputatie van de euro op wereldniveau is heel goed en dat kunnen wij ook zeggen van de landen die de Euro als munt gebruiken en die zich helemaal niet kunnen voorstellen dat het anders zou zijn. Er waren zeker goede voorbeelden van munten die bijna altijd een bijzondere status hadden. Bijvoorbeeld de Griekse drachme die als de oudste munt ter wereld werd beschouwd of de Duitse mark die een belangrijke internationale positie kreeg tijdens de 20 eeuw.

In de komende artikelen wou ik graag het werk van Prof. Ing. Oldřich Dědek noemen omdat hij in de laatste jaren de situatie in de eurozone bestudeerde en in Tsjechië behoort hij tot de belangrijkste mensen die over de eurozone en over het toetreden van het land ernaartoe schrijft. Prof. Dědek studeerde aan de Economische universiteit in Praag en tot het jaar 1992 werkte hij als wetenschapper voor de Academie van Wetenschappen in Praag. In de jaren 1996 – 1998 werkte hij als adviseur van de gouverneurs van de Tsjechische Nationale Bank en korte tijd daarna ook als adviseur van de Tsjechische premier. In de jaren 1999 – 2005 was hij de vicegouverneur van de Tsjechische Nationale Bank. Gedurende zijn carrière studeerde hij ook nog in Groot-Brittannië en in de Verenigde Staten. Hij geeft ook lessen aan de Economische Universiteit in Praag waar hij de cursussen over de Europese economische integratie doceert. In maart 2007 werd hij door de Tsjechische regering benoemd tot nationaal coördinator voor de invoering van de euro in Tsjechië.

Nu gaan wij kijken welke belangrijke aspecten prof. Oldřich Dědek in zijn boek De tijd van euro: Successen en vallen van de gemeenschappelijke munt noemt. Sommige centrale banken hebben de beslissing genomen dat ze de economische politiek van een vaste munt gaan volgen en dat is de reden waarom ze reserves in de stabiele munten houden. De reserves die in de euro worden behouden zijn groter en groter geworden. Een

vierde van de wereldreserves wordt door de euro ingenomen.

Verder kunnen wij de belangrijke rol van de euro tijdens de transacties in de internationale handel zien. De Euro wordt heel vaak als een “regionale munt” gebruikt. Het betekent dat de euro een belangrijke rol speelt in de landen die de euro officieel gebruiken maar ook in de landen die geografisch verwant zijn aan de Eurozone. Met de euro wordt heel vaak in de landen betaald die vlakbij de eurozone liggen of in landen die met de eurozone verbonden zijn zoals de landen rondom de Middellandse Zee. Als er handel tussen Europa en Azië of Noord Amerika voorkomt dan blijft de Amerikaanse dollar nog een internationale munt die op die manier al een lange traditie heeft.

Verder kopen die andere landen schulden af van landen in de Eurozone. Investeerders hebben dus interesse in “schulden van Europese landen”. Als voorbeeld noemt prof. Dědek enkele cijfers die bewijzen dat die interesse wel degelijk bestaat. De tendens loopt op van 20% tot 30%.¹⁰

De positie van de euro kunnen wij ook op andere markten zien waar men met deviezen handelt. Hoe actiever een munt op de globale markt is, hoe meer er interesse voor is. Van de data die prof. Dědek gebruikt kan hij ook goed concluderen dat de euro, naast de dollar het meest wordt gekocht. Men speculeert in de praktijk altijd over de positie van euro-dollar.

Als een belangrijk factor kunnen wij ook beschouwen dat de euro als een munt in andere landen wordt gebruikt. De gemeenschappelijke Europese munt wordt niet alleen in de landen gebruikt waar men er officieel mee betaalt, maar ook in de derde landen. Men kan niet precies zeggen hoe veel euromunten en eurobiljetten buiten de eurozone in omloop zijn. Men kan alleen rekening houden met sommige diensten die eurobiljetten en euromunten naar het buitenland sturen. Wij kunnen dus alleen schetsen hoeveel van dat geld er werkelijk buiten de Europese Unie wordt gebruikt. Die cijfers worden beïnvloed door verschillende factoren. Bijvoorbeeld het toerisme of de illegale economische handelingen zoals prostitutie, drugs, wapens, enzovoort. Ruw geschat zou het gaan om 20%-25%¹¹ van alle bankbiljetten en munten die in omloop zijn. Als wij de situatie met de dollar vergelijken dan schat men dat buiten de VS ongeveer hetzelfde aantal munten en biljetten in omloop zijn. Op die manier is de dollar nog de traditionele belangrijkste wereldmunt. Volgens de gegevens van de ECB en De Europese Commissie werd de waarde van eurobiljetten in omloop in het jaar 2006 hetzelfde zoals

¹⁰Doba eura: Úspěchy i nezdary společné evropské měny, p. 111-116

¹¹Doba eura: Úspěchy i nezdary společné evropské měny, p. 111-116

van de Amerikaanse dollar.

Ten slotte schrijft prof. Dědek over de invloeden van de wereldcrisis op de euro. Er vonden processen plaats die de internationale reputatie van de euro hebben beschadigd vanwege de problemen van de beschuldigde landen in de EU. De obligaties van de landen met problemen werden voor investeerders minder aantrekkelijk. In de tekst schrijft prof. Dědek dat het in die tijd niets bijzonders was omdat er ook problemen in andere landen verschenen en men kon op die manier dus geen veilig land vinden. De financiële crisis, verbonden met de schulden crisis had dus als eindresultaat geen bijzonder grote invloed op de euro op wereldniveau. De euro is steeds de sterke regionale munt gebleven. Daarover wordt meer in een apart hoofdstuk geschreven omdat die gebeurtenis invloed had op de meningen over de invoering van de euro in Tsjechië, maar ook op de meningen over de Europese integratie in België.

4. Tsjechië

In de twee volgende hoofdstukken ga ik mijn onderzoek presenteren. De structuur van beide delen wordt telkens op drie niveaus besproken. Eerst ga ik met de meningen van de staatshoofden beginnen, ten tweede ga ik de officiële meningen van de regeringen presenteren omdat die het meest belangrijk zijn. De regering voert altijd het land en representeert ook het meest de meningen van de kiezers. Ten derde zijn voor mij de meningen van de inwoners van het land belangrijk.

In dit hoofdstuk ga ik zoals gezegd met de meningen van twee presidenten van Tsjechië beginnen. De beide politici zijn met de post-evolutionaire politieke ontwikkeling in het land verbonden en beiden hadden ook een grote invloed op de meningen van de inwoners van Tsjechië. Hun meningen waren soms wel met de meningen van het publiek verbonden. Er was bijna geen mens in Tsjechië die geen mening had over beide staatshoofden.

4.1. a. Václav Klaus

In dit deel van het hoofdstuk ga ik eerst de politieke meningen van de Tsjechische ex-president Václav Klaus presenteren. Václav Klaus gaf gedurende zijn hele ambtstermijn commentaren over de Europese integratie en ook naar het functioneren van de Eurozone. Zijn meningen waren in Europa heel vaak controversieel omdat hij geen fan was van de integratie op het continent. Aan de andere kant werd hij soms gerespecteerd omdat hij een economische opleiding genoot en daarmee gezien werd als een man met ervaring, nuttig voor het begrijpen van problemen in de eurozone. Václav Klaus was premier van de Tsjechië en had in de jaren negentig ervaring met de verdeling van Tsjecho-Slowakije in de twee landen Tsjechië en Slowakije. In beide landen werd een andere munt gebruikt en dat is op heden nog steeds zo. In de komende artikels gaan in grote lijnen de carrière van Václav Klaus bespreken omdat zijn politieke houdingen belangrijk is voor de verhouding van Tsjechië tot de EU en de eurozone.

Prof. Ing. Václav Klaus Csc., is geboren 19 juni 1941 in de Praagse wijk Vinohrady waar hij ook opgroeide. In het jaar 1963 heeft hij zijn studies van buitenlandse handel aan de Economische Universiteit in Praag afgerond. Tijdens de minder sterke tijden van het communistische regime heeft hij ook in het buitenland gestudeerd, namelijk in Italië (1966) en in de VS (1969). In het jaar 1969 heeft hij van de Tsjecho-Slowaakse Wetenschappelijke Academie (ČSAV) de academische titel “de

kandidaat van wetenschappen (CSc.)” gekregen die vandaag de academische titel Ph.D. bespreekt. In het jaar 1970 moest hij de ČASV verlaten omwille van de politieke redenen en hij heeft daarna in verschillende posities van de Tsjechoslowaakse staatsbank gewerkt. Tot het einde van het totalitaire regime in Tsjecho-Slowakije was hij geen lid van een politieke partij. Tijdens de jaren negentig begon zijn politieke carrière. In het jaar 1991 kreeg hij de academische titel 'docent' aan Karels universiteit in Praag en in het jaar 1995 werd hij tot 'professor' aan de Economische universiteit in Praag benoemd.

Václav Klaus begon zijn politieke carrière in december 1989 wanneer hij federaal minister van financiën is geworden. Hij is ook voorzitter van de politieke vergadering het Burgerlijke forum geworden. Na het einde van het burgerlijke forum heeft hij de conservatieve politieke partij ODS gesticht. De volledige naam van de partij is de burgerlijke democratische partij die heel lang een belangrijke rol speelde in de na-revolutionaire politieke ontwikkeling in Tsjechië. Václav Klaus was voorzitter van die partij tot december 2002. Als voorzitter van de ODS heeft hij in het jaar 1992 de verkiezingen gewonnen en hij is premier van Tsjechië geworden.

Als premier nam hij, samen met zijn Slowaakse collega Vladimír Mečiar en andere politici in het jaar 1992 het besluit dat Tsjecho-Slowakije als staat niet meer kon bestaan en het land werd in twee delen gesplitst. Er ontstonden twee nieuwe landen die de historische tradities van Tsjecho-Slowakije opnamen – de Tsjechische Republiek en de Slowaakse Republiek.

Václav Klaus heeft op 23 januari 1996 als de premier van Tsjechië in Rome de aanmelding van het land aan de politici van EU gegeven. Een deel van de officiële aanmelding was ook een memorandum waar de interesses en de Europese waarden werden vermeld. Het proces van de Europese integratie werd als succesvol beschreven omdat de inwoners van de lidstaten decennia lang in vrede, politieke stabiliteit, goede internationale relaties, vrijheid en economische welvaart leefden. Van de Tsjechische kant werd twijfelachtig getoond dat het niet zo makkelijk is de nieuw verworven soevereiniteit op sommige terreinen EU doorgeven. In het memorandum kunnen wij verder lezen dat het noodzakelijk is om een deel van de staatssoevereiniteit aan de EU te geven omdat het positief voor Tsjechië en voor Europa kan zijn. In april van hetzelfde jaar heeft de buitenlandse minister van Tsjechië Josef Zieleniec een document met vragen van de Europese Commissie voor Tsjechië ontvangen. Deze werd in december van hetzelfde jaar gevuld en teruggegeven.

In het jaar 1998 zijn de onderhandelingen tussen Tsjechië en de Europese Unie begonnen. Tijdens het summit in Helsinki in Finland werden de gesprekken met Tsjechië, Polen, Hongarije, Cyprus, Slovenië en Estland gevoerd. Verder werden ook nog andere landen tot “de groep van Helsinki” uitgenodigd. De belangrijkste taak was dat de legislatie compatibel met de lidstaten van de EU moest worden. De procedure noemt men 'screening'. De gesprekken werden in december te Kopenhagen beëindigd. Het Europese Comité nam de beslissing dat Tsjechië met de andere landen op 1 mei 2004 zou worden geaccepteerd.

Het contract over de toetreding werd op 16 april 2003 in Athene ondertekend, in aanwezigheid van de Tsjechische president Václav Klaus en de premier Vladimír Špidla. Voor het contract moest men ook in alle 15 nationalen parlementen stemmen. Het ging om de parlementen van de lidstaten van de EU. In Tsjechië is dat dan het eerste referendum in de geschiedenis van het onafhankelijke land geworden. Daarvoor moest men een wet maken die nu een onderdeel is geworden van het Tsjechisch grondwettelijk systeem (ústavní pořádek). Het referendum vond plaats op 13 en 14 juni 2003. Voor het toetreden van Tsjechië tot de EU heeft 77,3 % kiezers gestemd terwijl de deelname 55,2 % bedroeg.

Václav Klaus speelde bij de procedure van de toetreding naar de eurozone eerst een rol als premier en later als president. Nu gaan wij bekijken welke commentaren hij gaf over de Europese integratie.

De ex-president Václav Klaus geeft al jaren commentaren over de politieke situatie in Tsjechië en over de Europese integratie. Het tweede onderwerp bespreekt hij ook vaak op verschillende conferenties. Voor het toetreden van Tsjechië tot de EU waarschuwde hij voor het verliezen van de nationale normen en waarden van de lidstaten in het hele integratieproces. Dit bespreekt hij o.a. in zijn boek *Evropa Václava Klause*.

Veder geeft hij ook commentaren over de gemeenschappelijke munt – de euro. Václav Klaus was niet alleen een enthousiast politicus die sprak over idealen en het bouwen van Europa sprak, maar hij toont ook praktische problemen in Europa zoals de economische integratie. Volgens hem zouden de lidstaten eigenlijk ook niet kunnen samenwerken. Het lijkt mij interessant dat hij al over die problemen sprak nog voor dat die enkele jaren later ook werkelijk opdoken. Als econoom leek hij te voorspellen wat er zou gebeuren.

Heel interessant lijkt mij een deel van zijn presentatie in de Engelse stad

Blackpool op 11 oktober 1995, waar hij over het functioneren van de eurozone praat. Volgens Václav Klaus was het creëren van de gemeenschappelijke markt een heel goed idee dat meer welvaart kan brengen. Tijdens de presentatie kritiseert hij het zo vaak gebruikte woord 'cohesie' wat ook 'samenhang' betekent. Hij stelt zich de vraag of de invoering van de gemeenschappelijke Europese munt meer of minder cohesie veroorzaakt. Volgens hem is Europa helemaal geen optimaal gebied voor een gemeenschappelijke munt. Hij verklaart het aan de hand van voorbeelden uit leerboeken die normaal op markt te krijgen zijn. De situatie is zo makkelijk dat over die iedereen kan lezen. In Europa is geen grote mobiliteit van productieve factoren van prijsstabiliteit en de Europese markt is ook niet voldoende open, zeker voor wat betreft de landen buiten de EU. Er bestaat ook geen centrale fiscale politiek. In Europa is geen ministerie van financiële zaken dat de belastingen int. De onafhankelijke landen kunnen op hun eentje niet tegen de binnen- en buitenshock vechten hoe ze dat vroeger deden dankzij de koerspolitiek. De EU kan zich op de Duitse vereniging inspireren. De sanering van de 'DDR' kostte enorm veel geld en de 'nieuwe' bondslanden van Duitsland krijgen alleen de 'humanitaire' hulp wat ook met de andere landen gaat gebeuren.

De invoering van de gemeenschappelijke munt is volgens Václav Klaus de meest ingrijpende economische beslissing sinds het einde van de tweede wereldoorlog. Het is een politieke taak die de hele situatie makkelijker presenteert dan de hele situatie in werkelijkheid is. Volgens Václav Klaus zijn er meer nadelen dan voordelen en hij presenteert zijn ideeën niet als een euroscepticus maar als een realistisch en verantwoordelijk politicus. De landen van de EU waren al tijdens zijn presentatie aan het Europese Forum in Alpbach op 28 augustus 1996 economisch heel verschillend. Toen al verwachtte hij financiële transfers van rijke naar armere landen. Het brengt in Europa zeker niet meer solidariteit en het wordt een karakteristieke eigenschap van het hele systeem. De Europese landen die aan de eurozone deelnemen zouden nooit willen dat bijvoorbeeld één van de lidstaten failliet gaat, wat nog meer solidariteit in de eurozone brengt. Volgens hem is dat helemaal geen voorbeeld van hoe een markteconomie zou moeten functioneren. Heel interessant is dat het enkele jaren voor de crisis in eurozone was! Een land dat meer succesvol is moet dan geld naar een land sturen waar ze niet zo succesvol waren en het succesvolle land zou in dat geval graag control over 'haar' geld hebben wat de centralisatie en de controles alleen versterkt.

Václav Klaus had zelf ervaringen met het functioneren van een monetaire unie, dat presenteert hij heel graag. Ik gebruik het voorbeeld van zijn presentatie in Bonn van

het jaar 1998. Tsjecho-Slowakije was een soort monetaire unie, hoewel het niet leek. Volgens hem was het land te groot om als monetaire unie te functioneren. Als minister van financiën wist hij dat het land niet kon functioneren als volgende factoren ontbraken: een koerspolitiek tussen beide landen en desintegratie van de fiscaalpolitiek. Hij bedoelde dat het niet werkt om geld van Tsjechië naar Slowakije te sturen om zo het evenwicht op te vangen. Hij kon zich niet voorstellen dat het in de eurozone zonder een politiek bestuur zou functioneren als het in Tsjecho-Slowakije met een politieke unie al niet functioneerde.

Een ander voorbeeld presenteert Václav Klaus met Italië, waar grote economische verschillen tussen het Noorden en het Zuiden opvallen en altijd heel opvallend waren. De economische ondergang van Italië in het jaar 1861 maakte die problemen nog meer zichtbaar. En volgens hem zou het in het hele Europa hetzelfde zijn als er een monetaire zone bestaat. In zijn presentatie aan het Walter Eucken Instituut in Freiburg op 31 augustus noemt Václav Klaus weer zijn voorbeelden zoals Italië, DDR en Schotland waar dezelfde munt plotseling werd ingevoerd en in een ander voorbeeld werd het geval van de VS vernoemd, dat zo vaak met de Europese Unie wordt vergeleken. In de VS duurde het van het einde van de 18de eeuw tot de jaren dertig van de 20ste eeuw dat het hele land een optimaal gebied met één munteenheid is geworden.¹² Dat is natuurlijk een periode die extreem lang duurde als wij dat vergelijken met de euro waarvan de invoering slechts minder dan twee decennia in beslag nam.

De ex-president van Tsjechië vergelijkt het toetreden van het land naar de EU met de hele procedure van 'het trouwen'. Volgens hem was de toetreding van Tsjechië niet een huwelijk uit liefde maar uit verstand.¹³ Hij bleef steeds kritisch of misschien realistisch tot het toetreden van Tsjechië naar de EU en de eurozone en hij geeft steeds commentaren over het euro-enthousiasme in eurozone. In het komende artikel gaan wij zijn ideeën presenteren die nu na al die ervaringen minder radicaal lijken te zijn dan in januari 2004, wanneer hij zijn presentatie aan het CATO-instituut hield.

Zijn presentatie heet “De Euro en zijn toekomst: Een zicht op het perspectief van een toekomstig lidstaat.”. Zijn argumenten worden met drie belangrijke punten gepresenteerd. Het eerste punt is de politieke motivatie en niet de economische

¹²Evropa Václava Klause, p. 131

¹³Evropa Václava Klause, p. 174

motivatie van het invoeren van de euro, die zeker niet goed is. De gemeenschappelijke munt was altijd een manier van hoe die lidstaten of de voerlanden (de rol van Frankrijk en Duitsland in het hele proces) van de Europese integratie later een concept van Europa als een staat kunnen opbouwen. Hij citeert ook de belangrijkste Europese politici van die tijd. De voorzitter van het Europese Commissie Romano Prodi vertelde in een interview voor CNN het volgende: “Het Invoeren van de euro is helemaal geen economische stap... De historische betekenis van de euro is het creëren van de bipolaire wereldeconomie. (1 januari 2002).”¹⁴ Hij duidt ook aan dat bijvoorbeeld Gerhard Schröder de kanselier van de BRD nog als een oppositiepoliticus zelf nog het invoeren van euro bekritiseerde en hij praatte over de euro zoals over een nieuwgeboren baby die nog voedsel heeft nodig.

Ten tweede duidt hij aan dat de belangrijkste taak van de Europese integratie de liberalisatie van de markt is. De geboorte van euro betekent niets nieuws en hij gaat akkoord met de Britse macro-economist Patrick Minford dat het voor de internationale handel niet belangrijk is dat de beide kanten een munt gebruiken.

Ten derde zijn de grote verwachtingen van de hele economische opleving en van de economische groei werkelijkheid geworden. Hij bekritiseert de rigide economische markt in Europa. Het invoeren van euro gaat ook de kleine flexibiliteit die nog op markt is totaal vernietigen. Problematisch kan het worden als twee landen met de verschillende economische ontwikkeling in een rigide systeem blijven functioneren dat problemen kan veroorzaken.

Voor twee landen kunnen twee belangrijke dingen een rol spelen als ze beide aan de eurozone deelnemen. Een ander invloed bestaat hier op twee landen die hetzelfde historische ontwikkeling hebben maar waar de economische situatie anders is en het geval van twee landen waar de ontwikkeling anders was. Het eerste geval is zeker België en bijvoorbeeld Spanje en het tweede voorbeeld zou voor België en Tsjechië kloppen. Het doel van Tsjechië en andere landen is namelijk heel anders. De landen van het Oostblok willen de rijkere partners zo snel mogelijk binnenhalen en op hetzelfde moment moeten ze nog hun markten transformeren. Van beide groepen van landen wil Václav Klaus in zijn presentatie de verschillen aantonen.

Wij beginnen eerst met de presentatie van twee landen die dezelfde economische ontwikkeling hebben. De drie belangrijke feiten die de landen moeten invullen om aan

¹⁴Evropa Václava Klause, Euro a jeho budoucnost: Pohled z budoucí členské země, p. 184

een monetaire zone deel te nemen werden al in het jaar 1961 door Robert Mundell genoemd. Als de condities gunstig zijn, kan de deelname aan een monetaire unie voor alle landen nuttig zijn. De regels zijn de volgende: werkmobiliteit (verhuizen van mensen) tussen de landen, kleine rigiditeit van lonen in de landen, ongeveer dezelfde natuurbronnen en bereidheid voor het opvangen van de binnen- en buitenshocks, mechanisme van de fiscale compensaties.

Dat alles klopt in Europa helaas niet. Mensen verhuizen zelden naar een andere plek om een job te vinden wat wij met andere muntzonen kunnen vergelijken. De flexibiliteit tussen de lonen en prijzen bestaat bijna niet. Hier benadrukt Václav Klaus weer een theorie die heel beroemd is en die in de economische literatuur vaak voorkomt. Als de mobiliteit en verbonden arbeidsmarkten niet bestaan dan is het een ideaal moment om flexibele koersen te hebben. De fiscale transfers tussen de lidstaten zijn heel klein. In Europa bestaat wel solidariteit tussen de lidstaten maar die is natuurlijk veel beperkter dan in één land.

Twee voorbeelden die niet meer bestaan zijn lagere kosten voor transacties en geen koersrisico. In werkelijkheid worden de besparingen heel klein en zeker als de transacties in de huidige bankwereld zo snel zijn. De besparingen aan transacties zijn volgens de Ierse econoom A. Coughlan heel klein.¹⁵ Alleen mensen die veel reizen kunnen ervan profiteren. Václav Klaus argumenteert dat de mensen in Europa volgens de onderzoeken ongeveer 2-3 weken van het jaar in het buitenland doorbrengen en de rest van de jaren in ieder geval 48-49 weken verblijven in het land waar ze wonen en werken.

De Tsjechische ex-president duidt verder ook aan dat het aansluiten bij de eurozone niet betekent wat de mensen heel graag denken: “het accepteren van een wereldmunt” maar het accepteren van een regionale munt. Het koersrisico bleef dus steeds aanwezig. De Tsjechische ex-president zegt in zijn presentatie dat hij helemaal niet voor de acceptatie van een wereldmunt is zoals andere economen (b.v. Robert Mundel). De muntunificatie brengt veel problemen mee, bijvoorbeeld het verliezen van de onafhankelijke muntpolitiek en het verliezen van de mogelijkheid van een beweeglijke wisselkoers. Václav Klaus zegt dat hij geen vertegenwoordiger van de devaluaties is maar in Europa bestaat op die manier niet genoeg ruimte om de problemen op de markt snel en juist op te lossen. Als die twee genoemde mogelijkheden

¹⁵Evropa Václava Klause, p. 187

niet bestaan dan moet men alleen in enkele theorieën beloven die in economische leerboeken verschenen en die praktisch niet gebruikbaar zijn. Er is sprake van een hoge flexibiliteit op het microniveau, fluctuaties in BBP of het verwachten van financiële transfers binnen de monetaire unie. Als er geen flexibiliteit in Europa bestaat, zijn het hier alleen de muntkoersen die de situatie kunnen oplossen. Hij zegt dat de devaluatie van een nationaal munt en de wisselkoersen compenseren niet hetzelfde zijn en dat men het niet zou verwisselen en negatief aankijken.

Een monetaire unie zonder gemeenschappelijke fiscale politiek veroorzaakt ook veel problemen. Het meest opvallend probleem volgens Antony de Jassay die ook Václav Klaus in zijn presentatie citeert is het probleem van de 'zwarte passagier'.¹⁶ Volgens deze theorie bestaan allen twee mogelijkheden voor de landen die aan de eurozone deelnemen zoals het nu geregeld is. Een land kan als een zwarte passagier functioneren omdat hij weet dat het andere betalen of een slachtoffer van de zwarte passagiers worden. In andere woorden: de staat A geeft veel geld af omdat hij weet dat staat B alles sowieso betaalt. Václav Klaus beantwoordt nog een vraag die hij nog van een econoom Kenen leende en dat is her argument dat de monetaire unie niet groter dan een fiscale unie mag zijn. Als een land zijn eigen munt heeft en als hij slechte en fiscale politiek voert dan komt een straf. Het leert het land verantwoordelijk te zijn. In de huidige eurozone is verschillende fiscale en muntpolitiek. Het lijkt dat de deficits van de lidstaten van de eurozone dit argument ook bevestigen.

De Europese muntunificatie is een subject dat zonder geharmoniseerde regels functioneert. Václav Klaus is overtuigd dat men in toekomst altijd alleen over de problemen met harmonisatie gaat praten als die voorkomen en niet over de regels die in werkelijkheid niet bestaan. De Duitse financiële minister zei: 'Natuurlijk gaat de Europese muntunie kapot als wij de regels ervan niet tot het einde brengen. Ik ben overtuigd dat wij het centrale belastingsysteem nodig hebben.' (Sunday Times, 23 december 2001). Volgens de Tsjechische ex-president is zo een onnuttige en contraproductieve harmonisatie (eigenlijk centralisatie) een van het ergste moment van de hele Europese integratie.

De ex-president van Tsjechië Václav Klaus probeerde volgens hem de hele tijd mensen en ook de politici van de EU overtuigen dat de gemeenschappelijke munt nu voor Europa niet ideaal is en dat er veel meer kosten zijn wat de mensen kunnen

¹⁶Evropa Václava Klause, p. 188

voorstellen. In zijn presentatie van januari 2004 zegt hij verder dan de landen van Centraal en Oost Europa hun economische doelen zouden volgen en niet alleen de politieke beslissingen van hun vertegenwoordigers. Hij probeerde de burgers van Tsjechië uit te leggen dat euro niet alleen stabiliteit betekent maar brengt ook andere problemen mee. De landen van de streek (de landen van het vroegere Oostblok) hebben flexibele muntpolitiek nodig om hun rijkere en succesvolle bureaus in Europa in te halen. Voor de transitieve markten van de nieuwe landen die de EU toetreden is het namelijk beter dan voor de stabiele markten van Frankrijk of Duitsland waar de situatie natuurlijk wel totaal anders is.¹⁷ Er bestaan voor de nieuwe landen geen andere mogelijkheid dan flexibele muntkoers te hebben. De transitieve landen zouden niet snel de eurozone toetreden.

Aan het einde van zijn presentatie deelt Václav Klaus nog zijn ideeën over de toekomst van euro fix eigenlijk helemaal niet negatieve zijn. Hij verwacht geen collaps van euro. Hij weet van zijn eigen ervaringen dat het heel makkelijk is om de monetaire unie te delen wat wij aan het begin van het jaar 1993 in Tsjecho-Slowakije zagen. De economische splitsing gaat relatief goedkoop, snel en effectief. Hij verwacht dat het behouden van de Eurozone heel veel gaat kosten. De economische groei wordt langzamer en de rijkere lidstaten moeten de armere meer geld geven wat problemen kan veroorzaken die normaal gezien niet moesten voorkomen. Wij moeten er aan steeds blijven denken!

Václav Klaus gaf natuurlijk ook later commentaren over de ontwikkeling van de EU en van de Eurozone en zijn meningen zijn met de ergere situatie in de EU ook in sommige gevallen radicaler geworden. Zeker kunnen wij dat zeggen over zijn tweede periode van zijn presidentschap die tijdelijk met de crisis in eurozone was verbonden.

Nu gaan wij tijdelijk verder kijken en enkele jaren overstappen omdat mijn scriptie niet alleen over de meningen van Václav Klaus is maar over de ontwikkeling van meningen. Dus gaan wij nu kijken naar de jaren die na de crisis van de Eurozone kwamen. Nu gaan wij naar de zomer 2011 kijken wanneer president Václav Klaus nog actiever en radicaler in zijn meningen is geworden. Aan de vergadering met Tsjechische ambassadeurs zei hij dat zijn mening over de acceptatie van euro 'de Opt-out' is. Hij vermeldde dat er wel enkele landen in Europa zijn die zo een maatregel zijn genomen en namelijk gaat het om Zweden, Denemarken en Groot-Brittannië. Het betekent dat de

¹⁷Evropa Václava Klause, p. 189

landen niet de gemeenschappelijke munt moeten accepteren als ze de Maastrichtse criteria invullen. Voor andere lidstaten van de EU geldt direct de andere plicht en dat is de zo snel mogelijkste acceptatie van de munt. In hetzelfde artikel zegt hij dat de huidige situatie in Griekenland niet alleen de fout van Grieken is maar het is ook de fout van de andere landen van de EU omdat die Grieken naar de Eurozone hebben gelokt.¹⁸

In hetzelfde artikel zegt hij dat de verlating van Griekenland of andere landen van de eurozone geen ramp zou betekenen en hij vermeldt weer het einde van de Tsjecho-Slowaaks monetaire unie wat ook geen ramp was en geen paniek veroorzaakte. Sommige banken hebben wel een deel van hun activa verloren maar dat is ook een deel van het beleggen in bankieren. De lening die Griekenland heeft gekregen zal zeker niet de situatie oplossen en in werkelijkheid was het een cadeau aan Griekenland. De oplossing voor de eurozone werd alleen niet gevonden. Echter is het geen wonder omdat euro een politiek project is dat de basis economische principes ignoreert. Aan het einde van het artikel staat weer de mening die hij al rondom het jaar 2004 vertelde en die hij studenten aan de Praagse Economische Universiteit zei. De euro zal overleven maar de prijs die wij voor moeten betalen zal te hoog zijn. De EU wordt een complex van landen met politieke en fiscale macht wat het verliezen van de democratische principes zal betekenen.

President Václav Klaus was ook in buitenland zichtbaar. Als een voorbeeld van zijn politieke optreden op tv kunnen wij het interview voor de Franse televisie France 24 noemen waar hij zei dat het invoeren van de gemeenschappelijke Europese munt een ramp en een slecht project was. Verder zei hij dat de invoering van euro in Tsjechië helemaal niet actueel is en het is ook de reden waarom er geen termijn voor de acceptatie van euro in Tsjechië werd vastgesteld. Het was die tijd wanneer de Tsjechische regering de fiscale pact van de EU heeft geweigerd. Tsjechië was naast Groot-Brittannië het enige land in de EU waar het gebeurde. De Tsjechische regering wilde volgens Václav Klaus niet dat de fiscale verantwoordelijkheid naar het gecentraliseerde Brussel wordt doorgegeven.¹⁹

In hetzelfde interview commenteerde de Tsjechische president de situatie op die manier: 'Voor ons is het totaal onaanvaardbaar. Het idee van het doorsturen van ons geld ergens naar Brussel aan de technocraten en bureaucraten...de beslissingen over

¹⁸<http://zpravy.e15.cz/burzy-a-trhy/meny/klaus-odmita-euro-chce-vyjimku-z-povinnosti-jej-zavest-695526> (2-7-2014)

¹⁹<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/171182-klaus-euro-je-katastrofa> (2-7-2014)

onze begroting ergens anders dan in ons land is voor ons onaanvaardbaar.' volgens hem is nog de limiet van de drie percent van verschulden voor de EU landen te hoog. 'Onze schulden zijn nog lager dan de diameter van de EU...het is dus niet juist om ons te zeggen hoe wij moeten met de openbare financiën omgaan'. Dat was zijn volgende commentaar op het adres van de EU.

President gaf toe dat er nu situatie in het land is dat men euro niet wil accepteren. Tsjechië heeft wel in de toetreding verdragen wel de beslissing genomen om de euro te accepteren maar nu is het niet actueel en daarom is er geen bepaalde termijn voor de acceptatie van euro vastgesteld. Sceptisch reageerde hij nog over het Schengenruimte en over de migratie in de EU. 'Het was een heel mooi project...' zei hij maar voor sommige landen kan het project ook gevaarlijk zijn. Volgens mij is het juist en duidelijk. Voor Frankrijk aan de buitengrens is het gevaar meer actueel dan bijvoorbeeld voor Tsjechië.

De voorzitter van de Stichting van de Robert Schuman Jaen-Dominique Giuliani in de televisie programma zei dat Václav Klaus met zijn politieke houdingTsjechië isoleerde er geen eenrichtingsolidariteit bestaat. Tsjechië heeft in de laatste 7 jaren van de EU 27 miljard euro gekregen. Václav Klaus reageerde dat hij gechoqueerd was. Tsjechië heeft de EU niet toegetreden om geld te kregen. Ten eerste wilde Tsjechië na de val van het communisme een normaal Europese land worden. Ten tweede wilde het land aan de proces van de Europese integratie deelnemen. Václav Klaus liet zich horen dat d het lidmaatschap 'misschien, misschien' gunstig was. Men kan he t niet zo precies en juist beoordelen.²⁰

De expresident van Tsjechië Václav Klaus is niet meer politiek actief maar hij blijft trouw van zijn politieke ideeën en argumenten. Hij is steeds zichtbaar in de massamedia in Tsjechië en hij geeft vaak interviews. Als een ex-politicus is volgens mij ook nog radicaler in zijn ideeën geworden omdat hij nu niet meer het land moet representeren maar hij is een privaat persoon geworden. Václav Klaus schrijft ook veel boeken of geeft commentaren ernaartoe. Dat kunnen wij bijvoorbeeld al in het artikel van april 2014 zien waar al in de titel zijn houding werd genoemd: 'Dwing ons euro niet...'²¹ Dit scheef hij in een voorwoordstuk van de Tsjechische economet Stanislava Janáčková die de ontwikkeling van de Tsjechische economie na de val van het communisme beschreef. Hij vindt het boek van Stanislava Janáčková heel goed en hij

²⁰<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/171182-klaus-euro-je-katastrofa> (3-7-2014)

²¹<http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Vaclav-Klaus-Teze-nedejme-si-vnutit-euro-si-zaslouzi-byt-dnes-a-denne-opakovana-316306> (3-7-2014)

adviseert het om te lezen.

Václav Klaus liet nog in het jaar 2012 Het Instituut van Václav Klaus in Praag stichten. Het hoofddoel van het instituut is het promoteren van zijn politieke meningen en van zijn ideologie. In het instituut worden de boeken, archieven fonds en literatuur verzameld. De bronnen zijn met de actuele politieke, sociologische en de economische in Tsjechië en ter wereld verbonden. Het doel van het instituut is de verbreiding van het idee van vrijheid, vrije markt en het vertegenwoordigen van de traditionele democratische principes en van de ideeën van de politieke democratie. Het instituut is volgens de webpagina voor iedereen open.²²

4. 1. b. Miloš Zeman

De tweede Tsjechische president die commentaren naar de Europese integratie en naar de eurozone gaf is ook met de postcommunistische ontwikkeling in Tsjechië verbonden. Miloš Zeman is de eerste president die rechtstreeks door de kiezers werd gekozen en niet indirect door de beide kamers van het Parlement van de Tsjechische Republiek. President Miloš Zeman gaf ook vaak commentaren over de integratie van Tsjechië in de EU en in de laatste manden is hij ook vertegenwoordiger van de snelle toetreding van Tsjechië naar de eurozone geworden.

Eerst wordt zijn leven kort gepresenteerd. Miloš Zeman is 28 september 1944 in Kolín geboren waar hij de basisschool en de middelbare school volgde. Toen hij op de middelbare school zat, hield hij een referaat over de eerste Tsjecho-Slowaakse president Tomáš Garrigue Masaryk. In de totalitaire tijd was zijn presentatie niet positief aangezien en hij kon niet aan universiteit beginnen te studeren. Hij begon in het bedrijf Tatra Kolín werken. Toch kon hij later aan de Economische universiteit in Praag beginnen te studeren waar hij in het jaar 1969 zijn studies heel succesvol heeft afgerond. Een jaar vroeger is hij een lid van de Communistische partij van Tsjecho-Slowakije geworden waar hij maar alleen een twee jaar bleef. In het jaar 1970 werd hij van de Communistische partij weggegooid omdat hij niet eens met de Sovjetische occupatie van Tsjecho-Slowakije was.

Tot het einde van het totalitaire regime werkt Miloš Zeman aan verschillende posities in verschillende bedrijven. Soms werd hij wegens zijn politieke meningen ontslaan. Hij nam 17 oktober 1989 aan de demonstratie tegen het communistische

²²<http://www.institutvk.cz/o-institutu> (3-7-2014)

regime deel. In het jaar 1990 begon hij in de Prognostische afdeling van ČSAV werken maar daar bleef hij niet lang omdat hij is door het Burgerlijke forum een vertegenwoordiger in het Nationale Parlement geworden. Hij werd in het jaar 1990 nog ene keer gekozen en in het Federale Parlement werd hij de voorzitter van de financiële fractie. In het jaar 1992 is hij als vertegenwoordiger van de Tsjechische socialistische partij (ČSSD) in het parlement gekozen en een jaar later is hij voorzitter van de partij geworden.

De politieke star van de huidige Tsjechische president steeg tijdens de jaren negentig wanneer hij van een kleine en onberoemde politieke partij een sterke gemaakt die al jaren de politieke situatie in Tsjechië beïnvloedt. In het jaar 1992 heeft de ČSSD alleen 7% stemmen, bij verkiezingen 1996 27% stemmen en in het jaar 1998 32% stemmen gekregen.²³ In het laatste genoemde jaar wanner de ČSSD aan de regering van Tsjechië deel. In de jaren 1998-2002 was hij premier van Tsjechië. Na die periode wilde hij niet meer als voorzitter van Tsjechië kandideren omdat hij zijn taak heeft gemaakt. Zijn doel was de uitvoering van het land uit de economische crisis. Een jaar later was hij een kandidaat voor de functie van de Tsjechische president. 27 vertegenwoordigers van de ČSSD hebben tegen hem gestemd en hij werd niet gekozen.

Miloš Zeman probeerde na enkel rustjaren weer terug naar de politieke scene keren maar zijn politieke partij De Partij van de rechten van de burgers (Strana práv občanů) kreeg in de laatste parlementaire verkiezingen alleen 4,7% stemmen wat niet genoeg was om enkel zetel in de Kamer van vertegenwoordigers te krijgen. Miloš Zeman blijft steeds de eerlijke voorzitter van de partij. In januari 2013 was hij een kandidaat van de eerste directe presidentverkiezingen waar hij is gewonnen en waar hij 54,8% stemmen van de burgers van Tsjechië heeft gekregen. Het cijfer wordt door de huidige president graag en vaak gebruikt voor de benadrukking van zijn politieke opinies.

Sinds de inauguratie van Miloš Zeman als de president van Tsjechië begon ook een nieuwe politieke periode. Miloš Zeman heeft andere politieke ambities en andere ideeën dan zijn voorganger Václav Klaus. De huidige president van Tsjechië is voor de Europese integratie en hij presenteert zich als een eurofederalist. Dat liet hij ook openbaar zien toen hij na de vlag van de EU aan de Praagse Burcht liet hangen wat totaal onacceptabel voor zijn voorganger was. Al aan het begin van zijn presidentschap

²³Miloszeman.cz

zei hij dat Tsjechië volgens hem binnen 5 jaar zal euro accepteren. De acceptatie van euro in Tsjechië was al in de presidentverkiezingen actueel waar niet alleen Miloš Zeman maar ook de tweede sterkste kandidaat en voorzitter van de parlementaire partij TOP09 Karel Schwarzenberg voor de acceptatie van de euro was wat hij in de campagne ook vroeger presenteerde dan de huidige president.²⁴

Maar gaan wij nog kort terug kijken wat er gebeurde ervoor Miloš Zeman nog 'alleen' een president kandidaat was. Wij weten al dat Miloš Zeman de eerste Tsjechische president was die direct door de burgers werd gekozen wat in januari 2013 gebeurde. De acceptatie van euro en de toekomstige houding van Tsjechië naar de Europese integratie waren natuurlijk ook de onderwerpen van de politieke campagne. Tijdens de eerste serie van de politieke besprekingen met de presidentskandidaten toonde Miloš Zeman steun aan de Europese integratie waar Tsjechië ook een bepaalde voor- Europese politiek zal spelen. 'De Europese integratie is de weg naar de verhoging van de effectiviteit van alle lidstaten en de weg naar verhoging van de internationale reputatie van de EU.'²⁵ Aan de andere kant is hij tegen het creëren van de Europese superstaat. Volgens hem zal de EU een complex of beter een federatie van de nationale staten worden. Soms is hij ook sceptisch tegen sommige richtlijnen die van Brussel komen.

Miloš Zeman werd als een presidentskandidaat gevraagd wat hij met de bureaucratie van de EU zal doen? Hij antwoorde dat het Europese Parlement meer competenties zal krijgen omdat het nu de enige parlement is dat niet de volledige wetgevende functie heeft en dus is zijn positie nog lager dan bij de nationale parlementen. Verder zou hij ook nog de gemeenschappelijke Europese regering wensen waar niet alleen de ambtenaren zitten zoals het nu het geval van het Europese Commissie is maar de regering waar de politici met politieke overtuiging zitten. Hij denkt niet dat problemen tussen de Europese regering en de nationale regeringen zouden voorkomen. In het zelfde gesprek zei hij dat Tsjechië de gemeenschappelijke munt rond het jaar 2017 zou kunnen accepteren. Aan het einde van het gesprek zei Miloš Zeman dat hij het project de federalisering van de EU mag kritiseren vanwege zijn euro federalistische meningen. Wie anders zou het project op die manier kunnen kritiseren?²⁶

²⁴<http://virtually.cz/journal/?q=milos-zeman-chce-euro-obcanum-zajmum-cr-navzdory> (3-7-2014)

²⁵<http://evropske-hodnoty.blog.ihned.cz/c1-59022390-milos-zeman-euro-okolo-roku-2017-a-potrebujeme-evropskou-vladu> (3-7-2014)

²⁶<http://evropske-hodnoty.blog.ihned.cz/c1-59022390-milos-zeman-euro-okolo-roku-2017-a-potrebujeme-evropskou-vladu> (3-7-2014)

Het klinkt wel paradoxaal maar eigenlijk bedoelde hij dat hij als een fan van integratie de fouten er aan kan zien.

Als wij enkele manden voor gaan kunnen wij zien dat Miloš Zeman nog actiever met zijn houding naar euro is geworden. In de Tsjechische krant 'Lidové noviny' kon men 21 april 2014 lezen wat president in Duitsland in de regionale krant in Beieren voor 'Passauer Neue Presse' deelde. Hij wil dat in Tsjechië binnen vijf jaar euro wordt geaccepteerd. Tsjechië zou volgens hem de Maastrichtse criteria in de periode kunnen invullen. In de Duitse krant werd gezegd dat de voorganger van Miloš Zeman totaal een ander mening over de gemeenschappelijke munt had.²⁷ In het artikel zei de Tsjechische president nog dat hij zich wel kan voorstellen dat Rusland in de toekomst meer met de EU kan coöpereren maar hij kan zich niet voorstellen dat Turkije eens tot de EU zal behoren.

In januari 2014 heeft president Miloš Zeman in het Europese Parlement in Brussel een presentatie gehouden. In zijn presentatie zei hij dat men een samen Europese armee zou creëren en dat hij ook positief aan de gemeenschappelijke Europese munt kijkt. Miloš Zeman zei op hetzelfde plaats dat hij een groot vertegenwoordiger van euro is. Hij ziet euro als een stabilisatie in Europa en volgens hem zou men de munt na de invulling van de criteria snel accepteren. Die mensen die euro kritiseren hebben volgens hem angst voor iets onbekends. Pas na hetzelfde gesprek zei hij dat Tsjechië het vroegst de euro in twee jaren kan accepteren. Verstandig zou het in Tsjechië binnen vijf jaar zijn. Hij heeft ook weer de Tsjechische Nationale Bank voor haar koerspolitiek gekritiseerd en zei dat de mensen daar in de 'Bankraad' angst hebben dat ze na de acceptatie van de euro hun competenties gaan verliezen.²⁸

Bijna een maand later 26 maart 2014 zei president van Tsjechië weer hetzelfde in een gesprek voor een onpolitieke organisatie 'Evropské hodnoty'. Volgens hem gaat helemaal niet om de economische reden waarom de Tsjechische National Bank afstand naar euro houdt. De gouverneur van de bank Miroslav Singer zou ook angst voor het verliezen van zijn functie en competenties hebben. President kritiseerde in de vorige manden muntpolitiek van de Nationale Bank blijkbaar meer en meer. Het was ook de reden waarom hij voor de posities in de Bank Raad economen heeft genoemd die meer

²⁷http://byznys.lidovky.cz/zeman-chce-bojovat-s-islamskym-terorismem-a-nechce-turecko-v-eu-pvk-firmy-trhy.aspx?c=A130421_155013_In_zahranici_mtr (3-7-2014)

²⁸<http://zpravy.e15.cz/domaci/politika/zeman-promluvil-ve-strasburku-kritizoval-byrokracii-a-podporil-euro-1064473> (4-7-2014)

open voor het acceptatie van euro zullen zijn.²⁹

'Door het toetreden van Tsjechië naar eurozone gaat de Tsjechische Nationale Bank heel veel competenties verliezen die aan de andere kant de Europese Centraal bank krijgt. Hebt u al een institutie gezien die graag haar competenties gaat verliezen?'³⁰ Dat was het commentaar van president naar de Nationale Bank. Het tweede commentaar naar hetzelfde adres was: 'Het echte vechten van De Tsjechische Nationale Bank en van de gouverneur Singer is niet het vechten waarachter de economische argumenten staan. Het is het vechten voor het behouden of voor het langst mogelijk behouden van de competenties van de Bank en ook van zijne.'³¹ In andere woorden kunnen wij zeggen dat hier om politieke en economische belangstellingen gaat.

President Miloš Zeman denkt dat Tsjechië zo snel mogelijk eurozone zou toetreden. Een referendum over de vraag is volgens hem niet nodig omdat de burgers al 'JA' naar de euro hebben gezegd. Het was in mei 2003 wanneer 70 procent van mensen positief naar het toetreden van Tsjechië naar de EU hebben gereageerd. In het jaar vond het eerste referendum in de Tsjechische geschiedenis plaats. Een onderdeel van het toetreden van Tsjechië naar de EU was ook een plicht dat het land zonder de specificatie van een termijn zo snel mogelijk na de vervulling van de Maastrichtse criteria aan de gemeenschappelijke markt deelneemt wat ook de acceptatie van euro betekende. Volgens de president zou het niet logisch zijn als men nog een keer over hetzelfde ding stemt.³²

In hetzelfde artikel kunnen wij ook de reactie van de gouverneur van de Tsjechische Nationale Bank lezen. De gouverneur is al lang van de mening dat er geen haast naar eurozone is. Het toetreden naar de eurozone zal actueel zijn als de lidstaten zelf klaar maken welke regels voor hen belangrijk zullen zijn. Hij duidt aan dat de tegenwoordige regels niet worden gerespecteerd. Voor de euro is ook de Tsjechische economie nog niet bereid. Volgens hem vervult Tsjechië de Maastrichtse criteria nu niet maar de economische situatie is in Tsjechië nog stabiel in veel landen van de eurozone. In een zicht van Herman van Rompuy is het toetreden van Tsjechië naar de eurozone

²⁹<http://www.novinky.cz/ekonomika/331642-zeman-se-pustil-do-sefa-cnb-brani-se-euru-aby-neprisel-o-pravomoci.html> (3-7-2014)

³⁰<http://www.novinky.cz/ekonomika/331642-zeman-se-pustil-do-sefa-cnb-brani-se-euru-aby-neprisel-o-pravomoci.html> (3-7-2014)

³¹<http://www.novinky.cz/ekonomika/331642-zeman-se-pustil-do-sefa-cnb-brani-se-euru-aby-neprisel-o-pravomoci.html> (3-7-2014)

³²<http://www.novinky.cz/ekonomika/331642-zeman-se-pustil-do-sefa-cnb-brani-se-euru-aby-neprisel-o-pravomoci.html> (3-7-2014)

alleen de Tsjechische beslissing maar het is niet 'het probleem van vandaag'.³³

Als het laatste voorbeeld van de mening van de Tsjechische president kunnen wij zijn reactie op een vraag in het Noord-Boheemse bedrijf Preciosa presenteren. President werd daar door een werknemer gevraagd welke politieke partij nu aan de acceptatie van euro in het land werkt. President antwoorde dat de Sociale democratie voor de acceptatie van euro is, ANO – is ook voor en de TOP09 alleen van 50 procent voor. Volgens de president is echter niet genoeg als de politieke partijen alleen de acceptatie van euro in hun programma's hebben maar ze moeten ook concrete stappen doen.. hij zei dat in Oostenrijk en in Slovaakse 70 procent van mensen tevreden met euro zijn en dat Tsjechië een economische markt heeft waarvan de goederen naar eurozone gaan. Voor euro zijn ook 75 procent van exporteurs. Voor de Tsjechische exporteurs zou de fix koers van de Tsjechische kroon te euro veel beter zijn omdat er geen wisselende koersrisico meer zal bestaan.³⁴ De Tsjechische kroon is tot nu niet met euro vast verbonden.

4.2. De politieke partijen in Tsjechië en zij houden tot euro

In dit deel van mijn onderzoek ga ik kort de politieke partijen karakteriseren die in de laatste jaren aan de regeringen deelnamen. Het belangrijkste aspect zal altijd natuurlijk hun houding naar de EU en naar de euro zijn. Zeker zal het interessant zijn hoe het met de termijnen voor het accepteren van euro was en hoe zal het in de toekomst uitzien. Nu gaan wij kijken wat de Tsjechische politici in de massamedia hebben gepresenteerd.

Tsjechische regering in de periode 2002 – 2006

In die periode werd Tsjechië door verschillende regeringscrises door drie premiers gerepresenteerd. Eerst was het Vladimír Špidla de tweede premier was Stanislav Gross en de derde premier was Jiří Paroubek. Het ging om coalitie van Sociale democraten (ČSSD), Christelijke democraten (KDU-ČSL) en Liberale democraten US -DEU. Tijdens de periode van deze regering is de referendum over de toetreding van Tsjechië naar de EU plaatsgevonden en één jaar later 1 mei 2004 is Tsjechië de lid van de EU geworden.

³³ http://www.lidovky.cz/van-rompuy-cr-nepni-podminky-prijeti-eura-neni-otazkou-dneska-pvb-/zpravy-domov.aspx?c=A130425_125247_in_domov_pv (3-7-2014)

³⁴ <http://www.novinky.cz/domaci/339037-zeman-doufam-ze-se-podari-prijmout-euro-do-roku-2017.html> (3-7-2014)

De Sociale democraten - ČSSD speelden niet alleen een belangrijke rol in deze periode maar ze spelen ook in de huidige Tsjechische regering een belangrijke rol. De vandaag ČSSD is een partij met een lange geschiedenis die wij al in de 19 eeuw in Tsjechië kunnen dateren. Voor ons is natuurlijk die belangrijkste periode van de geschiedenis van ČSSD de na evolutionaire periode wanneer zich de partij in die tijd van een onbelangrijke en kleine tot de grootste partij met invloed op politieke scene in het land is geworden. De bloeiende tijd is natuurlijk met de huidige president Miloš Zeman verbonden. Over de stijging ster van ČSSD werd al boven meer geschreven. Nu ga ik meer specifiek over de politieke richting en concrete taken van de partij schrijven.

Op de officiële webpagina's van de partij kunnen wij vinden dat zich de partij als een linke partij voorstelt die humanitaire en democratische principes promoveert. Het hoofddoel is dat elk mens zijn waardigheid in het systeem van vrijheid kan vinden. Onder anderen kunnen wij op de webpagina lezen dat de huidige ČSSD niet meer een arbeiderspartij is hoe het in de tijden van het vroegere kapitalisme werd bepaald. De huidige ČSSD selt zich positief voor de integratie van Tsjechië in de EU. ČSSD partij vind belangrijk dat zich Tsjechië actief in de Europese integratie doorzet. ČSSD vind ook belangrijk dat ook in de Europese integratie de traditionele sociaalstaat een belangrijke rol speelt.³⁵ ČSSD is ook voor het accepteren van euro in Tsjechië wat wij in het programma van de partij op haar officiële pagina kunnen vinden.

ČSSD moest in die periode een coalitie ook met twee andere partijen creëren die ik ideologisch ook kort ga voorstellen. Natuurlijk wordt hier ook over hun meningen naar de Europese integratie en euro geschreven. Ik ga eerst met de KDU-ČSL beginnen die een partij waar de socialistische idealen samen met de christelijke waarden samen gaan. Misschien kan het op de eerste zicht een beetje vreemd lijken maar in echte is het helemaal niet problematisch omdat ook het christelijke geloof met solidariteit en hulp aan andere mensen is verbonden.³⁶ Volgens de mening van de partij kan zich het leven en ook het politieke leven door de christelijke waarden regelen. De partij stelt zich positief voor de integratie van het land in de Europese integratie en voor het accepteren van euro maar het is voor de partij niet zo belangrijk zoals bijvoorbeeld voor ČSSD of ODS.

De derde partij die met de al genoemde partijen aan de coalitie en aan de regering deelnam was de liberale rechte partij: US-DEU. Aan de Tsjechisch politieke

³⁵<http://www.cssd.cz/program/hodnoty-cile-a-principy-cssd/> (6-7-2014)

³⁶<http://kdu.cz/temata/Evropa.aspx> (6-7-2014)

scene was die tussen de jaren 1998-2010. Sinds 1 januari 2011 bestaat die partij niet meer. Interessant is dat de partij de vier jaren samen in een coalitie met andere partijen was die socialistisch waren georiënteerd. In een artikel kunnen wij lezen dat de partij geen voor integratie programma had.³⁷ De rol van de partij was heel klein en er waren verschillende scandalen die de reputatie van de partij beschadigden. De officiële webpagina van de partij bestaat niet meer maar de basis informatie kan men nog wel vinden.³⁸ Ik ga me nu liever op de mening van de Tsjechische regering in die tijd complex concentreren.

Toen Tsjechië de EU toetrad was euro als een gemeenschappelijke munt relatief nieuw. Precies twee en helft jaar oud als wij over de munten en banknoten praten die op de markt door liepen. Tsjechië wilde de eurozone zo snel mogelijk toetreden omdat euro als een stabiele en prestig rol had. De invoering van euro was zelfs al voor het toetreden van Tsjechië naar de EU voor ons land attractie en men heeft erover gepraat en geschreven. In de Tsjechische krant 'Právo' van 30 september 2002 kunnen wij lezen dat een strategie voor acceptatie nodig is. In die tijd was de huidige Tsjechische premier minister van de financiële zaken en aan een conferentie van de IMF³⁹ in Washington zei hij dat Tsjechië voor Eurozone in het jaar 2010 wil toetreden. Polen en Hongarije willen dat al in het jaar 2007 doen. Minister Sobotka zei dat de economische situatie beter is dan in de twee benoemde landen en dat het acceptatie voor de Tsjechen niet problematisch wordt omdat ze veel naar West-Europa reizen. De huidige gouverneur van ČNB Zdeněk Tůma zei dat de Tsjechen voor de EU zijn georiënteerd en dat er geen probleem zal bestaan. Tsjechië moet volgens minister op de openbare schulden meer oppassen.⁴⁰ Interessant zou misschien zijn dat een dag vroeger op basis van hetzelfde conferentie in een Tsjechische boulevard krant 'Blesk' zelfs een vroeger termijn werd geconcludeerd. Namelijk het jaar 2008 of 2010.⁴¹

In de komende jaren verschenen sommige scandalen die de politieke situatie in het land hebben veranderd. Tsjechië had tijdens deze periode totaal 3 premiers. Hun namen werden boven genoemd en er was steeds nog Bohuslav Sobotka de huidige premier van Tsjechië die minister van de financiële zaken was. Nu gaan wij kijken wat hij in een interview in het jaar 2005 in televisie in het programma van politieke

³⁷<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Konec-US-DEU-Jednoduche-nemela-poradny-program-185124> (3-7-2014)

³⁸http://cs.wikipedia.org/wiki/Unie_svobody_%E2%80%93_Demokratick%C3%A1_unie (3-7-2014)

³⁹ IMF- Internationaal Monetair Fonds

⁴⁰Právo, ČR – začínáme se chystat na euro, 30 september 2002

⁴¹Blesk, Kdy bude euro? 29 september 2002

discussies met Václav Moravec vermeldde. Het interview vond 30 september 2005 plaats en de moderator zei dat het accepteren van euro het hoofdmotief van de campagne van de verkiezingen in juni 2006 wordt. In de interview zit nog de schaduwminister van de financiële zaken Vlastimil Tlustý van ODS die met Bohuslav Sobotka de discussie voert. Bohuslav Sobotka vertelt dat Tsjechië nu alle Maastrichtse criteria invult en dat de situatie in het land beter dan in Slovakije, Polen of in Hongarije is. De termijn van de acceptatie van euro is volgens hem 1 januari 2010. Al in het jaar 2002 heeft ČSSD de Tsjechische Nationale Bank gecontacteerd en over de procedure van acceptatie gepraat. Men moet ook een groep van economen noemen die de hele overgang voert en er moet ook nog de nationale coördinator worden genoemd. Nu weten wij al dat het econoom Oldřich Dědek is geworden. De hele groep van economen heet: De Nationale Raad voor deacceptatie van de euro. Er bestaat alleen een probleem volgens Bohuslav Sobotka als hij het antwoord van Václav Moravec beantwoord. Men moet de openbare begrotingen onder de 3% houden. In het hele gesprek is Vlastimil Tlustý een opponent. De regering bouwt volgens hem alleen luchtkastelen omdat de regering niet wil bezuinigen. Er waren geen concrete stappen ondergekomen hoe men de reform van pensioenen doet en hoe men de staatsverschuldiging van het land stopt. Vlastimil Tlustý zegt dat de termijn van de regering van Jiří Paroubek niet haalbaar is.

De regering van Tsjechië in de periode 2006 – 2010

De verkiezingen in de Kamer van vertegenwoordiger in het jaar 2006 heeft de rechte conservatieve partij ODS gewonnen. Het is de partij die door de vorige Tsjechische president Václav Klaus was gesticht. ODS had zich altijd gepresenteerd als een partij die een beetje afstand van de EU en Europese integratie heeft. Het is een partij die de interesse van Tsjechië vertegenwoordigt. In het programma voor die verkiezingen in het jaar 2006 kunnen wij wel zien dat de partij de positie van het land in de EU wil verbeteren maar er is geen sprake van de acceptatie van de gemeenschappelijke munt.⁴² In die periode was de partij niet tegen het accepteren van euro maar euro kan later worden geaccepteerd als de nodige reformen van het systeem worden gedaan. De partij heeft regering met twee andere partijen gecreëerd. Het was al genoemde KDU-ČSL en de nieuwe partij aan de politieke scene de Groenen.

De Groene partij in Tsjechië presenteert zich als een partij waar de

⁴²http://www.ods.cz/docs/programy/program_2006.pdf (6-7-2014)

democratische principes die belangrijkste zijn. De partij wil een staat waar de sociale zekerheden een dominante rol spelen. De partij behoort tot de familie van de andere groene partijen in Europa en coöperiert met hen. In het programma voor die parlementaire verkiezingen kunnen wij lezen dat de partij voor het integreren van Tsjechië is helaas staat daar niet wat ze precies over het accepteren van de euro denken.⁴³ Tijdens de coalitie met ODS bleven de Groenen met het accepteren van euro voorzichtig.

15 september 2006 verscheen nog een artikel waar de Tsjechische ex-premier Jiří Paroubek de situatie van euro in Tsjechië cementeert. In die tijd was hij al in oppositie. Zijn rol was niet onbelangrijk omdat hij steeds de grootste linke partij representeerde en zeker de enige partij in Tsjechië die echt van plan was zo snel mogelijk de gemeenschappelijke munt te accepteren. Wij kunnen een beetje aarzelen of het in de werkelijkheid echt zo was als wij het artikel doorlezen. Jiří Paroubek zei dat het wel mogelijk is euro een of twee jaren later accepteren. Hij wil niet in de sociale gebieden sparen. De politici van ČSSD hebben hun kiezers sommige sociale zekerheden beloofd die ze ook willen invullen. Jiří Paroubek kritiseerde ook dat in de team van experts voor de acceptatie van de euro de lid van ČSSD Jiří Rusnok zit. Volgens Jiří Paroubek representeert helemaal niet sociaaldemocratische politiek.⁴⁴

De minister van de financiële zaken Miroslav Kalousek heroverwoog de hele zaak met het accepteren van de euro wat wij in een artikel van september 2008 kunnen lezen. Er zijn twee redenen voor: de landen die aan eurozone deelnemen, invullen de principes niet en er is de financiële crisis. Miroslav Kalousek zegt in het artikel dat hij altijd voor het vroegste accepteren van de euro was overtuigd maar nu als de lidstaten de regels doorbreken is het anders. Hij kritiseert de stabiliteit van eurozone omdat sommige landen van anderen allen profiteren. Veder kunnen de Europese regeringen het beleggen van de banken garanderen. Dat is alleen een populisme.⁴⁵

In het jaar 2008 werd ook geen termijn voor de acceptatie van euro door de regering vastgesteld. De sterkste regeringspartij wil eerst de belangrijke reformen doorzetten dat Tsjechië van de gemeenschappelijke munt kan profiteren. Miroslav Kalousek kan zich de termijn voor de acceptatie het jaar 2012 voorstellen. Als een

⁴³<http://strana.zeleni.cz/153/clanek/7-zivot-v-jednom-svete-zahranicni-politika-zelenych/> (6-7-2014)

⁴⁴<http://www.finance.cz/zpravy/finance/76508-paroubek-pripustil-odlozeni-prijeti-eura-o-jeden-az-dva-roky/> (7-7-2014)

⁴⁵http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/kalousek-se-boji-rychleho-zavedeni-eura_84684.html#.U7q4JrBIuP8 (7-7-2014)

vergelijking kunnen wij melden dat in Slowakije euro 1 januari 2009 werd ingevoerd en dat de Poolse regering een termijn voor de acceptatie vaststelde. Namelijk het jaar 2011.

2009: Tsjechië was de voorzitter in De Raad van Ministers maar in het midden van de voorzitterschap kreeg de regering in de kamer van vertegenwoordigers geen vertrouwen meer. Er werd een regering van beamptenaren genoemd die geen politieke beslissingen nam. De premier is Jan Fišer geworden.

De regering van ambtenaren kon geen grote politieke beslissingen nemen maar toch probeerde de continuïteit in de buitenlandse politiek behouden. De ontwikkeling van de Tsjechische economie was in de laatste twee jaren niet goed en werd door de crisis beïnvloed. Aan het einde van het jaar 2009 zei de Tsjechische premier dat het accepteren van de euro in de komende jaren alleen het dromen is.⁴⁶ De regering nam verder door instructies van het Ministerie van Financiële zaken en ČNB de beslissing dat Tsjechië in het komende jaar niet naar het stadium EMRII toetreedt. Het is het tweede stadium voor het accepteren van de euro. Problematisch voor Tsjechië was weer het criterium van de openbare schulden. Verder noemt men dat Tsjechië in het jaar 2008 twee van drie Maastrichtse criteria niet heeft ingevuld. Namelijk gingen om de inflatie en stabiele koers van kroon naar euro. Het reële termijn voor de acceptatie van de euro lijkt volgend het artikel het jaar 2015.⁴⁷

De regeringen van Tsjechië in de periode 2010 – 2014

De premier in de regering is Peter Nečas van ODS geworden. Zijn partij heeft de verkiezingen gewonnen en samen met twee nieuwe partijen TOP09 en de partij De Openbare dingen een coalitie gecreëerd. TOP09 is een conservatieve partij die de integratie van Tsjechië promotende maar helaas heeft de acceptatie van de euro niet in het programma. De partij probeerde eerst andere volgens haar meer serieus problemen oplossen. De politieke partij Věci veřejné presenteert zich als een partij van de directe democratie. Op de webpagina's kan men ook vinden dat de partij ook vaak de Europese integratie kritiseert en tegenwoordig als de partij niet meer aan de macht deelneemt, is in de huidige situatie ook tegen de euro in Tsjechië als het niet gunstig is. 'Waarom zou

⁴⁶<https://www.euroskop.cz/38/14899/clanek/fischer-prijeti-eura-je-pouze-snenim> (7-7-2014)

⁴⁷<https://www.euroskop.cz/38/14899/clanek/fischer-prijeti-eura-je-pouze-snenim> (7-7-2014)

men naar huis gaan dat in het vuur staat?'⁴⁸ De beide politieke partijen waren wel voor de integratie van Tsjechië in de EU en voor het accepteren van de euro maar ze probeerden meer serieus problemen op te lossen. Er waren meer problemen die in die tijd 'plotseling' verschenen.

De politieke partijen die de regering in die periode creëerden wilden weer de schulden van Tsjechië stoppen. Voor enkele partijen was het onderwerp van schulden niet actueel omdat ze de steun van kiezers niet wilden verliezen. Ze konden door het sparen de steun van de kiezers niet verliezen. Er was helemaal niet zeker of de partijen van de coalitie naar de eurozone willen toetreden. Miroslav Kalousek was in die tijd al de minister van de financiële zaken en volgens hem zou het voor Tsjechië gunstig zijn om euro na het jaar 2014 accepteren. De voerpartij van de regering - ODS wilde de voordelen en nadelen van euro vergelijken. In het programma van De Openbare dingen vinden wij alleen een zin over het accepteren van euro. 'Wij willen een bepaalde termijn van de acceptatie van de euro willen zien die een bepaald harmonogram met argumenten van economen.'⁴⁹

Crisis in de regering juli 2013:

Na de regerings crisis van de premier Peter Nečas was de nieuwe regering van de ambtenaren genoemd. In de regering kon men weer hetzelfde mensen zien die daar door president Miloš Zeman werden genoemd. Premier Rusnok zou alleen een in de regering als een ambtenaar werken maar hij had wel sommige ambities zeker als wij over de acceptatie van de euro praten. Premier Rusnok als een van de belangrijkste politieke leiders van Tsjechië zegt openbaar dat 'het land euro nodig heeft'. Tsjechië als een klein land kan volgens hem niet zijn eigen muntkoers hebben.⁵⁰

Jiří Rusnok vermeldde ook nog als de Tsjechische premier een termijn voor de toetreding van het land naar de eurozone in een interview voor de Amerikaanse krant The Wall Street Journal. Namelijk ging het om het jaar 2020.⁵¹ De politieke ster van Jiří Rusnok zou nog niet dalen omdat Miloš Zeman met de ex-premier Rusnok nog andere plannen had die hij ook al enkele maanden vroeger openbaar voorstelde. De Tsjechische ex-premier Rusnok werd in februari door president Miloš Zeman als een

⁴⁸<https://www.veciverejne.cz/program-eurovolby-2014.html> (6-7-2014)

⁴⁹<http://www.euractiv.cz/print-version/link-dossier/cr-a-prijeti-eura-000069> (8-7-2014)

⁵⁰http://ekonomika.idnes.cz/rusnok-o-eurozone-a-bankovni-unii-dll-ekonomika.aspx?c=A131219_215339_ekonomika_vez (8-7-2014)

⁵¹<http://byznys.ihned.cz/c1-61567770-rusnok-pro-the-wall-street-journal-cesko-by-mohlo-prijmout-euro-uz-v-roce-2020> (8-7-2014)

Lid van de raad van de ČNB genoemd waar hij sinds 1 maart 2014 werkt.⁵²

De Tsjechische regering sinds na de verkiezingen in oktober 2013:

Na de verkiezingen in oktober 2013 werd enkele maanden later precies 29 januari 2014 de nieuwe regering genoemd. Het gaat om een coalitie waar de hoofdrol ČSSD heeft en er zijn nog twee andere partijen die aan de macht en aan het bestuur van het land deelnemen – ANO 2011 en KDU-ČSL. Twee partijen heb ik al voorgesteld eentje is nieuw.

ANO 2011 presenteert zich als een partij die in het midden van de politieke spectrum staat. In het programma van de partij staat wel dat de Europese integratie belangrijk voor Tsjechië maar het is precies geen prioriteit. Andrej Babiš van ANO 2011 is de minister van de financiële zaken geworden. Met de acceptatie van de euro heeft hij geen problemen. Het is volgens hem geen taak die voor deze regering actueel is.⁵³ In het artikel vermeldt hij dat euro in Tsjechië eerst over 6 jaar actueel is. De vermelde datum is dus weer het jaar 2020.

De vermelde datum lijkt nu voor alle partijen in de coalitie acceptabel zelfs voor de partijen die in oppositie staat. Interessant kan zijn dat ook de communisten nu met het accepteren van de euro geen probleem hebben. Er bestaat alleen een partij in de oppositie – ODS waar de politici denken dat er een referendum over het accepteren van de euro zou zijn. Hetzelfde kunnen zich ook de politici van ÚSVIT en ANO voorstellen. De huidige premier en de voorzitter van ČSSD vind dat niet nodig. Volgens hem hebben de kiezers al besloten namelijk bij het referendum waar het om de toetreding van Tsjechië naar de EU in het jaar 2004. Premier Sobotka denkt dat Tsjechië voor de acceptatie van de euro in het jaar 2020 bereid is. Bohuslav Sobotka wil de positie van Tsjechië in de EU stabiliseren en het betekent ook met de euro in het land betalen. De euro stabiliseert de Tsjechische markt en brengt investeren

4.3. De mening van de Tsjechen

De Tsjechen besloten in het eerste referendum in de geschiedenis van Tsjechië dat in het land in de toekomst met de gemeenschappelijke munt wordt betaald. In dit deel van het

⁵²http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2014/20140205_jmenovani_rusnok.html (8-7-2014)

⁵³<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/260806-euro-v-cesku-nebude-podle-babise-zavedeno-driv-nez-za-sest-let/> (8-7-2014)

hoofdstuk gaan wij chronologisch bekijken hoe de moet in de maatschappij was.

Wij gaan nog enkele jaren voor het toetreden van Tsjechië naar de EU kijken. In een artikel van het jaar 2001 dat in Mladá fronta DNES verscheen kunnen wij over het enthousiasme van het invoeren van de gemeenschappelijke munt in de buurlanden lezen. Voor de Tsjechen zal het bijvoorbeeld fantastisch zijn als ze niet altijd geld moeten ruilen als ze bijvoorbeeld zuidelijk van hun grenzen naar zee gaan. Wij kunnen ook lezen dat het invoeren van de euro ook voor de Tsjechen die in buitenland werken geen ramp is omdat ze hetzelfde waarde van hun lonen verdienen ook als die cijfer kleiner op het eerste zicht kleiner lijkt. Voor de bedrijven zal niks veranderen omdat ze al een jaar in euro betalen.⁵⁴

In een ander artikel van het jaar 2002 dat ook van Mladá fronta DNES kunnen wij lezen dat de Tsjechen angst hebben dat door het accepteren van de euro alles duurder wordt. Het onderwerp is niet alleen in Tsjechië actueel maar men discuteert er over veel in West-Europa. Het levensniveau ligt in het vermelde jaar in Tsjechië alleen 44% van het levensniveau in West-Europa. De producten worden wel duurder maar het heeft niks met de euro te maken maar met de transformatie van de economie. De prijzen worden hoger maar het zal een langzaam proces worden. Als een voorbeeld werd de toetreding van Spanje en Portugal naar de EU genoemd. Sommige producten zijn zo duur zo als in West-Europa alleen bij de diensten en bij de prijzen voor het wonen is het nog steeds een groot verschil.⁵⁵

De vraag van de invoering van euro in Tsjechië werd weer in het jaar 2005 actueel wanneer het land het lid van de EU was. Dat was het jaar wanneer de landen in Centraal Europa de eerste termijnen van het invoeren hebben vastgesteld. In een onderzoek van die tijd kunnen wij zien dat helft van de populatie van Tsjechië angst voor het verliezen van de kroon heeft. Aan de andere kant zijn twee derde van de Tsjechische maatschappij voor de acceptatie van de euro en ze zij voor het invoeren van de gemeenschappelijke munt. Als wij het onderzoek met de resultaten van andere landen vergelijken dan is de cijfer in Tsjechië heel hoog. Bemiddeling waren voor de acceptatie van de euro in de EU landen in hetzelfde periode 59%. Heel hoog was de cijfer in Slovaakse 72% en in het geval van mijn scriptie ook in België – 84%.⁵⁶

In een ander artikel een jaar later kunnen wij lezen wat de inwoners van Centraal

⁵⁴Mladá fronta DNES: Co přinese euro Čechům? Čechům zavedení jednotné měny změni jen málo. Zatím.

⁵⁵Mladá fronta DNES: Po nástupu eura v Česku neporostou ceny skokem.

⁵⁶[http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-17343520-chteji-cesi-euro \(9-7-2014\)](http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-17343520-chteji-cesi-euro (9-7-2014))

Europa over de invoering van de euro in hun landen denken. De Tsjechen begonnen negatief over de invoering van de gemeenschappelijke munt na te denken. Voor het snelste invoeren van euro in het land waren 27% van mensen en tegen het invoeren van euro waren 58 % mensen. In de landen rondom Tsjechië was de situatie veel anders. In Hongarije zijn 54% mensen voor euro en alleen 31% tegen de euro. In Polen zijn 42% mensen voor het invoeren en hetzelfde aantal ertegen. In Slowakije zijn 30% mensen voor het invoeren van de euro. Volgens de agentuur die het onderzoek maakte kunnen wij een tendentie zien. In Tsjechië zijn de mensen sinds het jaar 2003 meer en meer tegen het investeren van de gemeenschappelijke munt. De economen denken dat de euro in Tsjechië waarschijnlijk in het jaar 2012 of 2013 wordt ingevoerd.⁵⁷

Nu gaan wij enkele jaren overstappen. 1 januari 2009 werd de euro in Slowakije geaccepteerd en de meningen van de Tsjechen in dit jaar is al anders dan in het jaar 2005. In het jaar 2009 is de situatie al anders geworden. In juni 2009 werd een onderzoek door Eurobarometer gedaan en als wij de resultaten bekijken zien wij dat 51 % van Tsjechen voor euro is en 45% zijn tegen de euro. Het verschil met het boden vermelde onderzoek is duidelijk. In Slowakije waar men eerst enkele maanden met de euro wordt betaald zijn 80% met het accepteren van euro tevreden.⁵⁸

In een onderzoek dat in de Tsjechische krant Lidové noviny aan het begin van mei 2009 verscheen een artikel meteen vermelding dat nu meer dan 50% van de Tsjechische populatie tegen het accepteren van euro is. De invoering van euro is nu negatief wegen de situatie in Griekenland aangezien. De grote mening van de Tsjechische populatie is volgens de auteur van het artikel : 'De Tsjechische kroon functioneert toch goed. Waarom zouden wij euro invoeren als die nu zo veel problemen heeft?' In het artikel staat dat 55% mensen tegen euro zijn, 38% is voor de acceptatie en 7% weet niet. De auteur van het artikel vergelijkt ook de resultaten van het onderzoek met een van het jaar 2009 wanneer de situatie totaal anders was. In het onderzoek van het jaar 2009: 47% mensen tegen euro, 44% voor euro voor. Concluderend zijn 7-8% mensen tegen de euro geworden wat niet onbelangrijk is. De auteur vermeldt nog zijn eigen resultaten van de onderzoek die hij tussen de jaren 2004-2010 aan de Tsjechische middelbare scholen deed. Hij liet de scholieren voor of tegen euro stemmen en 80% mensen waren altijd tegen het accepteren van euro. Diezelfde resultaten krijgt men ook

⁵⁷[http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/svetova-ekonomika/prijmout-euro-cesi-maji-nejvic-vyhrad/r~i:article:154767/ \(11-7-2014\)](http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/svetova-ekonomika/prijmout-euro-cesi-maji-nejvic-vyhrad/r~i:article:154767/ (11-7-2014))

⁵⁸[http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/ekonomika/chceme-euro-cesi-rozdeleni-napul-co-si-myslite-vy.html \(9-7-2014\)](http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/ekonomika/chceme-euro-cesi-rozdeleni-napul-co-si-myslite-vy.html (9-7-2014))

in de bejaardenhuizen. Volgens hem is het Tsjechische volk vertrouwd de kroon en is tegen de euro. Er is geen verschil tussen de oude en jonge generatie.⁵⁹

In een andere bericht van het jaar 2011 kunne wij weer lezen dat de Tsjechen geen interesse voor de gemeenschappelijke munt hebben. Tegen de euro zijn nu 2/3 van de mensen. Precies is de cijfer 69,1%. An de ene kant zouden de Tsjechen wel interesse hebben om de situatie te beïnvloeden omdat ze voor een referendum over de toetreding van Tsjechië naar eurozone zijn aan de andere kant zeiden 20% van mensen dat ze niet zouden komen stemmen. Wij weten al dat de Tsjechen met het toetreden van het land naar de EU voor het invoeren van euro in hun land hebben gestemd. 87% van mensen zijn veder bang dat de problemen in de eurozone de economische situatie in Tsjechië kan beïnvloeden.⁶⁰

Aan het einde van mijn onderzoek over de meningen van de Tsjechen over de euro ga ik een buitenlands artikel gebruiken. In maart 2014 werd in Slovaكية geschreven dat in Tsjechië al een concreet jaar werd uitgesproken wanneer het land de euro kan accepteren en namelijk was het het genoemde jaar 2020. Voor het invoeren van euro is de Tsjechische premier Bohuslav Sobotka en president Miloš Zeman. Uit het onderzoek van de agentuur stem van het einde van mart 2014 dat in het artikel werd vermeld zegt men dat in Tsjechië alleen 25% mensen voor de euro zijn. 48% van mensen zijn strikt ertegen.

⁵⁹<http://revuepolitika.cz/clanky/1293/cesi-euro-nychteji> (9-7-2014)

⁶⁰<http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/pruzkum-cesi-o-euro-temer-nestoji.html> (11-7-2014)

5. België

5.1. De koningen van België

België als een land is zeker minimaal op die manieren anders dan Tsjechië. Het land. Ten eerste zijn hier drie officiële talen, ten tweede is de staat een federatie en ten derde is België een parlementaire monarchie. In mijn onderzoek moet ik alle drie aspecten respecteren maar in dit deel ga ik eerst over de staatshoofd schrijven en namelijk over de twee koningen die tot die periode behoren – Albert II. en Filip.

In de Grondwet van België kunnen wij in het derde hoofdstuk lezen hoe de koning van België wordt en wat zijn taken zijn. In het artikel 85 staat: 'De grondwettelijke macht van de Koning gaat bij de erfopvolging over de natuurlijke en wettelijke nakomelingschap, in de rechte lijn van Z.M. Leopold, Christiaan, Frederiek van Saksen-Coburg en volgens eerstgeboorterecht.' Dat is de reden waarom Albert II. en zijn zoon Filip de recht op de Belgische kroon hebben en waarom ze hun land vertegenwoordigen.

De rol van de Belgische koning is zeker op een manier veel anders dan de rol van de Tsjechische president en die reden is heel belangrijk in mijn scriptie. Namelijk is de rol heel ceremonieel. De Belgische koning representeert zijn land en ontvangt audiënties wat wij vaak in de media kunnen zien. Er worden af en toe de toespraken gegeven maar hij praat nooit openbaar over politiek en geeft geen interviews. Hij treedt ook niet in de discussies met de andere openbare figuren.⁶¹ Persoonlijk ben ik er mee niet eens omdat de koning wel een politieke rol speelt zoals de Tsjechische president maar hij moet niet zichtbaar zijn. De Tsjechische presidenten hebben het voordeel dat hun rol in het openbare leven niet begrensd is en dat ze hun persoonlijke meningen kunnen presenteren. Ik vind niet juist dat de rol van de koning in België aan de openbare sfeer zo geminimaliseerd wordt. Ik kan echter begrijpen dat het chaos in het land zoals België kon veroorzaken als wij weten dat de organisatie van het land op het politieke veld al nu zo gecompliceerd is. Verder kort over de koningen.

Koning Albert II. was geboren als de tweede zoon van Leopold III en koningin Astrid van Zweden op 6 juni 1934. Koning is hij geworden na de dood van zijn broer

⁶¹http://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/federale_overheid/koning/rol_van_monarchie/ (23-07-2014)

koning Boudewijn op 9 augustus 1993. Hij was de zesde koning van België. Koning Albert II en koningin Paola (Donna Paola Ruffo di Calabria, afkomstig van de Italiaanse prinselijke familie) hadden drie kinderen – koning Filip, prinses Astrid en prins Laurent. Nog Als prins was koning Albert II actief in de buitenlandse handel.

Koning Filip werd als de oudste zoon van Albert II en koningin Paola te Brussel op 15 april 1960 geboren. Op 4 december 1999 trouwde hij met Juffrouw Mathilde d'Udekem d'Acoz. Het koninklijke paar heeft 4 kinderen prinses Elisabeth is op 25 oktober 2001 geboren en die is kroonprinses geworden. Kroonprinses heeft nog twee broers prinsen Gabriël (2003) en Emmanuel (2005) en zus prinses Eléonore (2008). Koning Filip volgde nog als prins de Koninklijke Militaire School en na die tijd was hij in de militaire diensten. In de Verenigde Staten kreeg hij in het jaar 1985 aan Universiteit van Stanford het masterdiploma in Politieke Wetenschappen. Hij was ook in de diensten van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel. Op 21 juli 2013 werd hij koning van België.

5.2. De Belgen over euro

Aan het begin van mijn onderzoek over de meningen van de Belgen was is heel verbaasd dat ik mijn onderzoek niet op hetzelfde manier kan doen zoals het met de meningen van de Tsjechen was. Ik heb wel hetzelfde methoden van het onderzoek gebruikt maar ik dacht dat ik iets fout deed omdat ik niet de artikels met cijfers en percentages kon vinden. Ik kon niet beloven dat de methode niet werkt omdat het in het geval van Tsjechië die methode succesvol was en daarom deed ik kort hetzelfde in de gevallen van twee buurlanden van België en namelijk Duitsland en Nederland. Al over enkele seconden vond ik veel artikels en internetbronnen met cijfers over de tevredenheid en ontevredenheid van de Duitsers en Nederlanders. Ik wist niet wat aan de hand was en ik bleef aan het zoeken.

Ik heb ook de Belgen gevraagd precies de Vlamingen of ze soms de onderzoeken over de tevredenheid en ontevredenheid van het volk over de gemeenschappelijke munt zien of zagen. Ze waren aan het twijfelen of de onderzoeken echt bestaan en ze hebben twee redens genoemd die ik interessant vond. Het eerste reden was dat Belgen geen echte eenheidsvolk zijn wat natuurlijk niks nieuws is en dat de Belgen euro als een eigen munt hebben geaccepteerd. De tweede reden lijkt mij logisch omdat België aan het begin van de Europese integratie stond. België is ook het

politieke centrum van de EU en in het land bevinden zich bijna alle instellingen die het apparaat van de EU creëren.

In de Nederlandstalige Belgische kranten zoals De Standaard, Het Belang van Limburg of De Gazet van Antwerpen waren wel sommige artikels te vinden die met de invoering van de euro aan het einde van het jaar 2001 of tijdens de eerste weken van het jaar 2002 actueel waren maar altijd waren er de praktische dingen vermeld. In de artikels ging het om de geldautomaten of om de aantallen van bijeten en munten op markt. De informatieën waren heel vaak te individueel b.v. wat de concrete klanten en winkeliers denken of in praktijk met de euro omgaan of te breed en indirect. Te breed en indirect zijn de artikels eigenlijk tot nu. Men moet die informatieën altijd indirect zoeken zoals de prijzen van huizen of de rentes in België of interpreteren van de economische situatie van het land. Soms kon ik wel de artikels vinden waar de Belgen zeiden of ze tevreden of ontevreden met de EU zijn. Het is helaas niet duidelijk of ze ermee ook de tevredenheid of ontevredenheid met de euro bedoelen. Volgens mij kunnen wij ook begrijpen dat ze met de gemeenschappelijke munt tevreden zijn als de cijfers over de tevredenheid van de Belgen met de EU zo hoog zijn.

De invoering van de euro was in België aan het begin van het jaar 2002 actueel en verschillende Belgische media's hebben over de procedure geïnformeerd. Wij kunnen in de artikels van die tijd lezen hoeveel euromunten en bijeten in automaten waren en hoeveel bijeten de mensen uit de geld automaten hebben opgehaald. Heel interessant zijn natuurlijk de praktische dingen hoe de mensen met euro konden omgaan en wat ze over de verhoging van de prijzen denken.

Op 1 januari 2002 is de euro als een betaalmiddel ook in de handen van mensen gekomen. De mensen waren in de eerste ogenblikjes natuurlijk heel benieuwd over de nieuwe munt. Tussen 00:00 en 1:00 hebben de mensen de mensen in het systeem van de banksys 600 keer per minuut het nieuwe geld van de automaat opgehaald. Tot 8:30 hebben de mensen geld van waarde 7,6 miljoeneuro gekregen.⁶² In het moment behoorden Belgen tot 80 procent van de burgers van de eurozone die de overgang naar euro succesvol vonden en tot 70 procent van mensen die gelukkig erover waren.⁶³ Concreet in België was één euro 40,339 Franc. De Belgen kregen ook de mogelijkheid hun franc bij alle banken in het land tot 31 december 2002 ruilen. De einddatum bij de nationale bank van België voor de munten was 31 december 2004 en bijeten kan men

⁶²http://www.standaard.be/cnt/dmf01012002_001 (1-8-1014)

⁶³<http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2002/html/sp020315.nl.html> (1-8-2014)

nog steeds ruilen omdat voor die geen termijn werd gesteld.⁶⁴

De omschakeling was voor de burgers niet altijd makkelijk 4 van 5 burgers hadden aan het einde van januari 2002 nog problemen met het hanteren met de euro. Voor 77 procent van mensen betekende euro geen enkel verandering in koopverdrag.⁶⁵ Mensen konden alleen nog niet de prijzen in de euro onthouden. 45 procent van mensen rekt nog steeds in franc aan de andere kant wilden die mensen dat de dubbele prijzen zo snel mogelijk verdwijnen. 60 procent van mensen denken dat de overgang naar de Europese munt meer voordelen dan nadelen heeft. Sterker waren die jongeren van 24 ervan overtuigd. De grotere meerheid van de Belgen voelt zich dankzij de euro meer Europeanen te zijn.⁶⁶

In de volgende jaren waren de meningen over de euro voor de Belgen niet meer interessant. Volgens de krantenartikelen waren andere onderwerpen voor de burgers van het koninkrijk belangrijk en namelijk waren dat de prijzen van de huizen, arbeidsomstandigheden etc. De Belgen zien zich als een deel van de EU. Het leven in het Verenigde Europa is voor hen iets normaal, iets wat zo natuurlijk is dat men erover niet moet nadenken. In een artikel dat in België in het jaar 2013 werd gedaan voelen zich twee derde van respondenten (precies 68%) inwoners van de EU. In het hele EU was het iets minder 63%.⁶⁷ De Belgen zijn meer tevreden met de integratie van hun land in de EU dan de andere volkeren. Interessant is dat het onderzoek al in de crisis jaren werd doorgevoerd. Besluiten betekent de tevredenheid met de EU volgens mij ook tevredenheid met de gemeenschappelijke munt.

5.3. Belgische regeringen over de euro

Wegens de andere historische ontwikkeling is België in vergelijking met Tsjechië een gestabiliseerd West-Europees land waar wij op de politieke scene niet veel veranderingen kunnen zien. Aan de federale regering nemen al jaren het hetzelfde politieke partijen die het land besturen. De mensen die Belgische premiers worden kunnen hun functie de hele periode uitvoeren en kunnen ook meer keer premiers worden wat een ander geval is dan in Tsjechië waar de premiers niet langer hun functie uitvoeren dan 2 jaar. Voor België Betekent de stabiliteit en politieke continuïteit. Er was

⁶⁴http://europa.eu/legislation_summaries/economic_and_monetary_affairs/introducing_euro_practical_aspects/125064_nl.htm (1-8-2014)

⁶⁵ http://www.tjoeten.be/?page_id=871 (1-8-2014)

⁶⁶ http://www.tjoeten.be/?page_id=871 (1-8-2014)

⁶⁷ http://ec.europa.eu/belgium/eu_belgium/opinion/130314_eurobarometre_nl.htm (2-8-2014)

wel een periode zonder federale regering in België maar het land heeft zo veel andere mogelijkheden om de belangrijke taken op te lossen dat het geen ramp was zoals het normaal gezien in Centraal Europa zal zijn. De crisis was actueel in de jaren 2010 en 2011.⁶⁸

Als ik de federale regeringen van 12 juli 1999 bekijk waren in België tot nu 4 premiers. Guy Verhofstadt is drie keer premier geworden en Yves Leterme was twee keer premier. Herman van Rompuy die nu de EU representeert was ook premier van België. De huidige presentator van het land is premier Elio di Rupo.⁶⁹

Nu ga ik kort de politieke partijen voorstellen die aan de macht en aan de federale regering deelnemen. Sommige aspecten zijn hetzelfde zoals in Tsjechië. Er zijn altijd hetzelfde partijen die de Belgen kiezen en die in die laatste jaren aan de federale regering deelnemen. De Tsjechen proberen regelmatig de politieke scene vernieuwen door het kiezen van een nieuwe partij die volgens hen de situatie in het land kan veranderen maar altijd zonder succes. De Belgen experimenteren op die manier niet en zijn trouw aan de zelfde politici. Aan de macht in België nemen steeds hetzelfde politieke partijen – CD en V, Open Vld en PS. Alleen in het eerste kabinet van Verhofstadt was de groene partij Agalev/Ecolo. CD en V is de tweede grootste partij van Vlaanderen die christelijke en democratische ideologie representeert en die partij is ook pro-Europees. De tweede partij van de lijst is Open Vld die Vlaamse liberale partij die absoluut pro-Europees is. De derde genoemde partij is de SP wat de Franstalige socialistische partij is. Die partij is zoals die andere ook pro Europees. De extremistische partij die een belangrijke rol op de politieke scene in België speelt zeker als het om de mediale aandacht gaat is Het Vlaams Belang dat al van principe tegen alles was. Tegen buitenlanders, euro, EU. Het is een protest partij. De Tsjechen doen iets anders. Ze stemmen niet voor een protest partij. Ze gaan helemaal niet stemmen. Die partij is nog steeds tegen de gemeenschappelijke Europese munt en de EU.

Met de Belgische premiers is de situatie hetzelfde zoals met de meningen van de Belgen. De gemeenschappelijke munt is voor hen niet meer actueel als een onderwerp voor de verkiezingen meer. Euro is in België een nationaal munt geworden en voor de kiezers is dat niet meer interessant en het is de reden waarom politici dit onderwerp niet meer gebruiken. Anders is dat weer allen in het geval van Het Vlaams Belang maar die partij verloor in de laatste jaren veel kiezers. Ervan kunnen wij ook concluderen dat de

⁶⁸ http://nl.wikipedia.org/wiki/Regeringsformatie_Belgi%C3%AB_2010-2011

⁶⁹ [http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Belgische_nationale_regeringen_\(2-8-2014\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Belgische_nationale_regeringen_(2-8-2014))

eurotegen zin voor de Vlamingen niet meer in die mate interessant is. Hetzelfde geldt ook voor het hele België.

6. Conclusie

In mijn scriptie was ik bezig met het onderwerp van de gemeenschappelijke Europese munt in twee landen die beiden behoren tot de EU. België neemt al van het begin deel aan de Europese integratie maar Tsjechië startte vanwege de verschillende historische ontwikkelingen pas later. Het proces van integratie ging hier veel minder ver. In mijn scriptie was ik bezig met de houding van de Belgen en de Tsjechen ten op zichte van de euro. In het eerste land is de euro al in gebruik, in het tweede land is daar nog geen sprake van. De overschakeling van de nationale munt naar de euro gaat op dit moment nog steeds gepaard met hevige emoties bij het volk. Nu gaan wij mijn scriptie globaal evalueren. Het begint met een algemene uiteenzetting, gevolgd door een concreet onderzoek.

Aan het begin heb ik de concrete etappes van de integratie genoemd die tot de acceptatie van de euro hebben geleid. Zonder deze etappes zou de acceptatie niet mogelijk zijn geweest. België en de rest van West-Europa hadden na WOII een andere historische ontwikkeling en Tsjechië sloot pas later aan bij dit proces. In het eerst hoofdstuk beschrijf ik de concrete verdragen die de lidstaten sloten.

De lidstaten beseften dat het nodig was zich economisch verder te verdiepen, daarom hebben ze die verdragen verder uitgebreid.

Aan het einde van de jaren 90 werd de euro als een fictieve munt geboren. De bedrijven konden ermee betalen maar de burgers nog niet. Er werd een concreet scenario voor de feitelijke invoer opgenomen. Er werden criteria opgesteld waar een land aan moest voldoen voordat het kon toetreden tot de eurozone. België naam al aan het begin deel aan het verhaal, Tsjechië behoort wel al tot de EU maar er is nog een lange weg te gaan vooraleer ook dit land zal kunnen toetreden tot de eurozone. Tijdens het integratieproces verdeelden de Europese instellingen de taken die met de eurozone zijn verbonden. In Frankfurt am Main werd de ECB gesticht. We weten dat Tsjechië en België daar een andere rol hebben omdat België al tot de Eurozone behoort en Tsjechië niet. Het Europese Comité en de ECB staan in voor de supervisie van de hele eurozone.

Tsjechië is wel tot de ECB toegetreden maar haar invloed blijft beperkt.

De structuur van mijn onderzoek over de gemeenschappelijke Europese munt werd voor beide lande besproken op het niveau van het staatshoofd, de verschillende politieke partijen en het volk. In België gaat het om de federale regering die voor de buitenwereld

het meest zichtbaar is. Nu wou ik de informatie bespreken die ik tijdens mijn onderzoek vond. Tsjechië heeft in vergelijking met België een andere staatsstructuur. De emoties over de toekomstige munt lopen nogal hoog op bij de verschillende partijen.

Over de acceptatie van de gemeenschappelijke munt geven beide genoemde presidenten hun mening. Vaclav Klaus geeft commentaren als een econoom en de huidige president reageert als een enthousiast politicus. Het integratieproces van Tsjechië naar de EU werd in gang gezet door Vaclav Klaus. Zijn standpunt over de euro is algemeen eerder negatief. De huidige president hoopt op een spoedige toetreding tot de eurozone.

In Tsjechië hebben de regeringen al enkele termijnen voor de acceptatie van de euro vastgesteld. De enige politieke partij die de euro al van het begin wilde accepteren is de socialistische partij. De gevoeligheid van het overwegend socialistisch georiënteerde volk heeft tot gevolg dat er tot op heden niet werd voldaan aan de Maastrichtse criteria. Dit alles maakt de situatie erg complex en daardoor loopt de acceptatie van de euro een enorme vertraging op.

De grootste verandering van de mening over de euro kunnen we bij de Tsjechische burgers waarnemen. Aan het begin van de integratie tot de EU was men relatief positief over de invoering van de euro, later werd dit eerder negatief. In het referendum van 2003 heeft het Tsjechische volk “Ja” gezegd tegen de euro als gemeenschappelijke munt. Het laatste woord ligt echter bij het parlement maar een referendum op dit niveau is grondwettelijk niet mogelijk. In het geval van België zijn de emoties over de euro helemaal niet actueel. Het gebruik van de euro is hier algemeen ingeburgerd en maatschappelijke kwesties die voor Belgen een rol spelen zijn werkloosheid, levenskwaliteit en werkomstandigheden. Daarom is het onderzoek over België in die zin korter. In België is het onderzoek op de verschillende niveaus gelijk, alleen blijft de mening van de koning onduidelijk aangezien het niet gebruikelijk is dat een vorst hierover commentaren geeft. Voor het volk en de politieke partijen is het onderwerp over de gemeenschappelijke munt niet actueel. Daarom bestaan er bijna geen onderzoeken over de tevredenheid over de euro. Als er wel artikels over de euro verschijnen dan gaat het over de Europese unie.

De Tsjechische Republiek zal hetzelfde proces als België moeten doorlopen vooraleer het kan toetreden tot de eurozone. De genoemde termijnen voor het accepteren van de euro lijken voor Tsjechië niet haalbaar. De enige politieke partij die de euro wil accepteren slaagt er tot op heden niet in de Maastrichtse criteria te vervullen.

Shrnutí

Ve své diplomové práci jsem se zaměřil na společnou evropskou měnu euro. Vybral jsem si toto téma, protože se zajímám o historii, politiku a Evropskou unii. V České republice je mnoho otázek kolem přijetí eura a já se chtěl proto dozvědět, jak to vypadá v samém srdci evropské integrace - Belgii. Vývoj v Belgii došel přijetím eura dále než v České republice. Díky Belgii můžeme zjistit jaká situace bude pravděpodobně také v České republice.

Moje práce je rozdělená v zásadě na tři velká témata, která byla pro čtenáře ještě pro přehlednost zúžena. Na začátku mé diplomové práce se seznámíme s vývojem Evropské unie a jak evropští politici přišli s novým projektem. Přišli s novou měnou. Ve své práci jsem psal o zrození měny a o institucích, které každodenně euro ovlivňují.

V mé diplomové práci jsou dále dvě velká témata. Výzkum ohledně eura v České republice a v Belgii. Obě části jsou ještě rozděleny na tři. Co si myslí prezidenti/králové, politici a lidé. Česká republika dosud není v eurozóně, přesto je tu mnoho komentářů týkajících se přijetí eura. V současnosti je zde pravděpodobně pouze jediný politik, který chce euro přijmout - prezident. Občané České republiky to nechtějí.

Na druhé straně je situace v Belgii zcela opačná. Euro není pro politiky a pro lidi tématem. Nikdy nebylo problémem. Belgičané se v současnosti zajímají o nezaměstnanost, nemovitosti, platy. Belgičané přijali euro za svoji národní měnu a myslím si, že situace bude v budoucnosti v České republice, až bude euro přijato, stejná.

Summary

In my thesis I focused on the common European currency Euro. I chose this topic because I am interested in history, politics and the European Union. There are many questions about the acceptance of the euro in the Czech Republic and I wanted to know more about the situation in the heart of the European integration – Belgium. The development in Belgium went by acceptance of euro further than in the Czech Republic and in this way we can see what the development in the future probably in the Czech Republic will be.

My thesis is divided into three big topics which were for the reader also divided into smaller parts of the text to make the reading more comfortable. At the beginning we can see what was the development of the European Union and how the European politicians made the decision to come up with a new project. They came with a new currency. I wrote about the birth of the new currency and about the institutions which impact the every day role of the euro.

Further there are two big parts of my thesis. Research about the euro in the Czech Republic and in Belgium. The both parts were divided into three parts. What do presidents/kings, politicians and people about the euro thing. The Czech Republic is not the part of the eurozone and there are many comments about the acceptance of the euro. In these days there probably only one politician who wants to accept the common European currency in the Czech Republic – president. The citizens of the Czech Republic do not want it.

On the other hand the situation in Belgium is different. The euro is not a topic for the politicians and for the people. It has never been a problem here. The Belgians are nowadays interested in unemployment, real estates or salaries. The Belgians accepted euro as their national currency and I think the situation will be the same in the future in the Czech Republic when the euro will be accepted.

ANOTACE DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Jméno autora: Bc. Jakub Koblre

Název univerzity a katedry: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta,
Katedra nederlandistiky

Název práce: Vztah Čechů a Belgičanů ke společné evropské měně – Euro : od počátků
virtuální měny do peněženek občanů

Jméno vedoucího práce: Drs. Bas Hamersovi

Počet znaků: 27 480

Klíčová slova: De Europese Unie
de acceptatie
het accepteren
Euro
crisis
België
Tsjechië
euromunt
politici
De Maastrichse criteria

Stručná charakteristika práce:

Tato práce se zaměřuje na vývoj společné evropské měny – Euro a jejího faktického uvedení do oběhu. Zavedení společné evropské měny je spojeno se vznikem s poválečným vývojem, vznikem evropských společenství a zrodem Evropské unie. Politický vývoj v Evropě dal vzniknout společné měně, která byla 1.1. 2002 uvedena fakticky do oběhu a změnila doposud stanovené zvyky a pravidla. V úvodu své práce jsem se zabýval postupným politickým vývojem spojeným s myšlenkou společné evropské měny. Moje diplomová práce obsahuje politologicko-ekonomicko-historicko-sociologické aspekty, které mi pomohly pochopit společnou evropskou měnu jako celek. V závěrečné části práce jsem prezentoval euro ve třech rovinách jako problematiku o níž smýšlí jinak hlava státu, politici a občané. V případě České republiky a Belgického království hraje důležitou roli jak historický vývoj, státní zřízení, organizace státu, geografická poloha, tak informovanost, tradice a pojetí moci. Výzkumná závěrečná část sleduje především vývoj od konce devadesátých let dvacátého století až prvé poloviny června 2014

BRONNEN:

- 1) Baerten, Jean. Van zilvering tot euro: de geschiedenis van het geld. Leuven: Dovrafonds, 1999. ISBN 90-5826-029-1.
- 2) Brion R., Morlau J.L. Het Bankbijet in alle staten: van het eerste bankpapier. Antwerpen: Mercatorfonds, 2001. ISBN 90-6153-487-9.
- 3) Denters, Jeroen. De euro. Houten: Wolters-Noordhoff, 2001. ISBN 90-01-14862-X.
- 4) Dědek, Oldřich. Doba eura: Úspěchy a nezdary společné evropské měny. Praha: Linde, 2014. ISBN 978-80-7201-933-5.
- 5) Dědek, Oldřich. Historie evropské měnové integrace: Od národních měn k euru. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-7400-076-8.
- 6) Cuperus R., Rilon A., Wiersma J. M. De politiek van de Euro: biografie van een kwetsbare munt. Amsterdam: Van Gennep, 2013. ISBN 978946162202.
- 7) Dufour, Diane. Eurovisions Cyprus, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Malta, Poland, Czech Republic, Slovakia, Slovenia...Goettingen: Steidel, 2005. ISBN 3-86521-223-9.
- 8) Fontaine, Pascal. Evropa ve 12 lekcích. Lucemburk: Generální ředitelství pro komunikaci, 2010. ISBN 978-92-79-17501.
- 9) European Commission. Annual Report on the Euro Area 2009. Luxembourg: European Communities, 2009. ISBN 978-79-11367-3.
- 10) Geens, Koen en collectief. Geld en financiewezen. Bergem: De Boeck, 2013. ISBN 9789045542577
- 11) Hamulák O., Stehlík V.: Praktikum práva Evropské unie: Ústavní základy a soudnictví. Praha: Leges, 2011. ISBN 978-87212-93-6.
- 12) Helínek, Mojmír a kol. Euro v ČR z pohledu ekonomů. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-182-3.
- 13) Janssen, Roel. De euro: twintig jaar na het Verdrag van Maastricht. Amsterdam: De Bezige Bij, 2012. ISBN 9789023472346
- 14) Klamer, Arjo. Eurovalt!: en wat dan? Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2014. ISBN 9789046817285.
- 15) Klaus, Václav. Evropa Václava Klause. Praha: Knižní klub, 2004. ISBN 80-242-1239.
- 16) Maraen, Frederik. Van frank tot euro: de Belgische frank van 1830 tot nu. Tiel: Lannovo, 1999. ISBN 90-2099-3576-3.

- 17) Mertens, Peter. Hoe durven ze? Euro, de crisis en de grote hold-up. Berchem: EPO, 2011. ISBN 9989491297137
- 18) Pečinková, Ivana (ed). Euro versus koruna: Rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR. 2. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. ISBN 978-8-7325-138-3.
- 19) Sear, Simon. Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-85943-86-7.
- 20) Stehlík V., Hamulák O., Petr M. Praktikum práva Evropské unie: Vnitřní trh. Praha: Leges, 2011. ISBN 978-80-87576-09-0.
- 21) Taylor, A.J.P. De oorsprong van de tweede wereldoorlog. Amsterdam: De Bezige, 1963.
- 22) Van Overtveld, Johan. Het einde van de euro: onzekere toekomst van de Europese
- 23) Van Roesenbroeck, Gie. De euro: de nieuwe Europese munt in vraag en antwoord. Aartshaar: Delras, 1998. ISBN 90-243-6827-8.

www.vlada.cz

www.monarchie.be

www.senate.be

www.belgium.be

www.europa.eu

www.nieuwsblad.be

www.nbb.be

ec.europa.eu

<http://www.sterkervlaanderensterkerland.be/>

www.standaard.be

www.tijd.be

www.gva.be

www.hbvl.be

www.demorgen.be

www.nieuwsblad.be

www.hln.be

www.knack.be

www.humo.be

